

LUMINA PENTRU TOȚI

Revistă ilustrată de enciclopedie și de pedagogie pentru luminarea poporului

DIRECTOR ENIU D. BĂLTĒNU

TOT MERGE OMUL...

Tot merge omul, merge p' a vieței lungă cale,
Prin lunci de farmec plinc, cântând doine de jale.
În dar bolta'i senină, el tot pare duios :
Notând prin apă, strigă mereu că e setos.

E plin de dalbe fructe al vieței arbor mare,
Ușor le pôte-ajunge cu mâna din cărare ;
Dar măru' ce'l ajunge de jos, nu'î place lui :
Cu mult mai dulci el vede în vârful pomului....

În dar surid în juru'î mi' dalbe floriore ; Library Cluj
În loc să le culégă le calcă, în piciore :
Căci mult 'î pare mai măndre, mai scumpe-acele flori,
Ce vîd în depărtare ai sîi ochi plângători....

Ades găsește 'n cale'î verđi plaini zimbitore,
Pe unde tainic cîntă mi' dalbe păseriore,
Pe unde veseli arbori șoptesc încetișor,
Chemându'î cu iubire să șadă 'n umbra lor.

În dar ! căci... colo, departe speranța'î promite,
Un plaiu mai dalb cu frunze etern veștejite,
Ale căru'î paseri cîntă mai dulce, mai voios,
Al căru'î cer albastru în veci nu e noros . . .

Și omul tot grăbește, odină numai are ;
Căutând crini dalbi, găsește spini negri de 'ntristare :
Căci plainul ce'î promite speranța suridînd,
E unde-va între stele, dar nu p'acest pămînt . . . .

* *

O ! nu cînta pe munte ce poți găsi și în vale...
Culege totă florea, ce sôrta'î pune în cale
Or cînd te mulțamește cu binele ce ai ;
Pămîntul pentru tine atunci va fi un răi.

Petre Dulfu.

BIOGRAFIILE OAMENILOR MARI D A V I L A

Davila

Nu trebuie să uităm că Davila era spitalelor, inspector al serviciului profesor de chimie, că făcea parte sanitar militar și civil, că făcea încă dintr'o mulțime de societăți și că el gratis conferințe de chimie populară, știa să și facă datoria de membru ect., ect., ect. în toate, că era membru al Eforiei și pentru atâtea servicii ce adu-

1) Vezi începutul în No. 11, pag. 395—399 și în No. 13, pag. 493—498.

cea țerei, știți care i-a fost res- nia, care să nu fi fost vedute de plata? — La 1860, Cuza-Vodă i-a Davila. El iubia sățenul român din dat gradul de general și la 1866 tot sufletul său, de acea și dicea camera și senatul proclamară pe că : «sățenii români sînt foarte pe-generalul Davila de Român. Aci se trunđetori la minte, că obiceiurile opri răsplata acestui om mare de lor sînt frumoșe și curate.» Plin numele căruia se lęgă regenera- cu astfel de idei și sentimente ro- rea României nu-numai pe tărêmul mănăști, la 1864 căsătorindu-se cu sanitar, dar chiar și pe tărêmul cul- Ana Racoviță, nepoța marelui pa- tural. Franța însă l'a numit coman- triot Dinicu Golescu, se întări și mai dor al legiunii de onore. mult în asemenea sentimente.

Altul, în locul lui Davila, s'ar fi In adevăr, nu-numai neuitata lui ales cu avere, cu moșii și cu recom- soție purta costume țărănești, dar și pense naționale. El însă n'a putut copii lui erau îmbrăcați ca copii de face avere; căci nu se uita la bani; sățeni: cu ilic, cu gheabă și cu că- ajuta pe sêraci, pe studenți și pe masa românească. Ba ceva mai mult. or-cine îi cerea ajutor; n'a dobân- Când Măria sa Domnul Carol se dit recompense naționale, căci nu căsători, familia lui Davila obișnui le căuta, ba nici nu le primia. Iacă și pe Dómna Elisaveta cu costumul un exemplu: în 1882, presidentul național, așa de mult în cât Măria camerei române, Dl general D. Leca sa Dómna, prin influența sa, isbuti să propuse să-i dé o răsplată națio- redeștepte în România gustul cos- nală. Davila însă refuză propunerea, tumelor naționale.

și rugă pe deputați ca să dé răsplată. Lucru ciudat! Davila era strein D-lui Dr. Bernart, directorul labo- de România, dupe naștere și cu ratorului de chimie, care lucréză câte toate acestea ce dragoste nemêrginită 12 și 14 ore pe zi în laborator, și cu avea el de tot ce era românesc! ce toate acestea este foarte puțin plătit. lucruri mari doria pentru Româ-

Ca profesor de chimie, Davila se nism! Câte aspirațiuni frumoșe pôte pune alături cu cei mai mari nu clocotiau în pieptul lui pentru himiști din țêrile înaintate în civili- viitorul acestei țêri!

sație. Scopul lui era să răspân- Astfel, ca să nu vorbim de cât de descă știința, să lumineze pe toți. unele casuri, el dicea adese:

De și venit din țară streină, cu «România trebuie să fie purtătore toate acestea cunoștea țara, cum de lumină la popórele subjugate și nici un Român, născut în țară, n'a la frații apăsai; de acea să primim cunoscut'o și n'o cunoște. N'a ră- în școalele noastre pe fiii Românilor mas oraș, sat, mănăstire, în Româ- de peste munți și peste Dunăre, să

primim chiar pe fii Sârbilor și Bulgarilor? Cine nu știe garilor, apăsați de jugul barbarului cătă stăruință punea el ca să eșă și dupe ce vor învăța să se întorcă învățători buni pentru sâten? ! Nu din nou în patria lor, pentru ca să se constituia o societate culturală ducă acolo lumina și dragostea Românilor sau industrială, unde Davila să nu mănâie. Lucru care s'a împlinit; căci, figureze ca membru activ și chiar în astăzi, în toate țărele din peninsula balcanică, comisiunii de apărare; mai că nu canică, se află oameni cari au învățat se făcea o expoziție, în care Davila la noi și cari ne consideră ca pe lui să nu fie pus în juriul examiner! minătorii lor.

Nu mai pot uita cuvintele lui

Un exemplu de aspirațiunile cele pline de foc patriotic, pronunțate mari ale lui Davila pentru viitorul țării noastre pe neașteptate la expoziția cooperativă României este și cazul următor. La expoziția din București, în mijlocul anului 1866, Davila ducându-se cu Dănilă și Ion C. Brătianu, în Germania, să viziteze expoziția și al căror număr făcă cunoscut principelui Carol de Hohenzollern că este proclamat de către cei de pe margini începură să Domn al României, generalul Davila strige: «mai tare! mai tare! n'auzim i și dise: «Măria Ta, să nu crezi că nimic!» — «dacă n'auziți nimic, ai să domnești peste un principat vana nu este la mine ci la piept al meu.» Pare că'l vede, ochii scânteiești peste o țară mare, peste regatul nostru de mulțumire sufletescă și tul româncesc.» Vedeți, el ținea așa aproape scâldat în lacrimi.» Rude mult la țară, în cât era sigur de mine, vedeți ce lucruri bune se pot viitorul ei; era sigur că o să se face aici la noi, dicea el. Vedeți că facă regat, cea ce s'a și împlinit dar țara asta poate face multe lucruri tocmai peste 15 ani; era sigur că cari vin din străinătate. Ha! Rumunșii țara va fi mult mai mare, cea ce n'auzise la lucru! Ha! să ne unim ca să însă nus'a împlinit pină acuma. stringem capitale mari și să facem

Dar cine poate spune câte fapte fabricii de tot ce se poate fabrica la frumoase și patriotice n'a făcut acest noi, ca să numai plătim atâția mi iubăreț mare!? Câte dovezi n'a dat noi pentru pânza, covorcel, orezi, el în tot momentul despre devotațiunea, țesătura și totili câte vedeți mental, despre dragostea lui pentru că se poate face la noi? Cam în această țară, pentru poporul ei!? Acest sens, vorbea el, dar, cum disei, Câți soldați n'au primit ajutoare deplin de atâta foc și entuziasm, în la dânsul? ! Cine nu știe că el era cât toți căli se grămădiau împrejurul, sufletul societății pentru învățătura erau adânc mișcați; dar, îndată ce

Davila plecă din mijlocul lor și căl- și ai școlilor, lipsa de mijloce și rē- dura lor se răci. cēla școlarilor, se ocupa neîncetat

Sufletul acestui om era așa de de mică dorobanți, căci așa numia plin de idei și de sentimente romā- el pe școlari, ba încă cheltuia din nești, mintea lui era așa de ageră punga sa ca să îmbrace companii și prevădătoare, în cât cu toate ocu- întregi, să cumpere sute de pusei pațiile lui cele numeroase, găsi timp de lemn și să le facă tot felul de pentru tot felul de întreprinderi pri- plăceri copilărești, apoi i însufleția vitore la viitorul și mărirea acestei prin prezența și prin vorbele lui țeri și la înaintarea Romānismului cele pline de căldură, căci eșia în genere. Din nenumărate fapte de dintr'o adevărată inimă simțitoare. felul acesta putem cita înființarea El căuta tot-dauna ocazie ca să micilor dorobanți și participarea lui apropiere pe Romāni din toate păr- la expoziția de la Sibiu. țile. Astfel, la 1882, Romāni Tran-

Romāni sînt curajoși și viteji, silvāneni au făcut o expoziție ro- de acea ei au s'ajungă departe, mână la Sibiu, unde s'au primit au să formeze o Romānie mare, numai lucruri făcute de Romāni, mare de tot; dar pentru ca să ajungă fie din or-ce țară. Ei bine, de acolo, trebuie lucru, lucru neîncetat la noi, din Romānia, acela care s'a în toate privințele. grăbit să trimită lucruri la acea ex-

Romāni însă se află înconju- poziție a fost Davila. rați de dușmani, cari caută să'i El a trimis din toate obiectele lu- turbure și să'i oprască neîncetat crate de elevele asilului „Elena din calea lor de înaintare; de acea tot Dōmna,» și apoi s'a dus și dēnsul Romānul trebuie să fie militar ca în personă acolo, cea ce a făcut o să'si pōtă apăra țara și ca la un mare bucurie Romānilor, apăsați moment dat, să'si pōtă împlini visul de rasa pintenată a Maghiarilor. de fericire, adică unirea tuturor Negreșit că Asilul a fost admirat la Romānilor într'un singur stat pu- Sibiu, dupe cum, în 1873, fusese ternic. Pentru ca să se obișnuiască admirat chiar la espoziția de la tot Romānul, cu milităria, trebuie Viena, pentru că această școlă era să se începă instrucția militară din sufletul lui Davila; el o confunda copilarie. cu familia sa: elevele Asilului erau

Așa cugeta Davila, de acea stă- tot așa de iubite ca și ficele lui și ruia să se de instrucție militară co- el nu făcea nici o deosebire între piilor din școlile secundare și chiar ele. Dar vai! tocmai această dragoste celor din școlile primare. Dar vē- nemărginită i-a scurtat zilele, dupe dēnd nepăsarea celor mari ai țerei câte se spuse; căci vestindu-i-se

într-o noapte că s'a aprins Asilul, tute să repareze podișca dupe so-Davila a simțit o lovitură atât de seua Pantelimon, de acea îl rog săi mare, în cât a rămas cu bătaia de primăcă de la mine lemnele trebuin-inimă puternică care l'a dus în ciöse.» Deși afacerea nu privia di-mormânt, contra așteptării publicu-rect pe prefect, dar în câte va țile lui român, care avea credința că podișca a fost făcută, pe când as-Davila nu pôte muri așa de lesne ca tăđi șoseua Pantelimon a ajuns or care alt muritor, într'o stare din cele mai rele, așa

Când se respândi vorba că Davila că lumea plânge timpul de când a încetat din viață, o gróză se zu-nu cra șosé. Pe câți n'auđi ăicend: grăvi pe fața tuturor, dar care gróză «ah! sfînt mai era osul lui Davila!», era temperată prin indoiala că tot pe unde umbla el trebuia să fie nu va fi adevărată vestea. tôte în stare bună.»

Din nenorocire, acéstă indoială. In sfârșit, căci trebuie să sfârșim nu se împlini, căci a doua ăi se citi o dată, vestea despre mórtea lui în jurnale că *Carol Davila*, ge-Davila a făcut o impresie așa de neralul de divisie, a încetat din mare asupra întregéi societăți ro-viață, în séra de 26 august, ora 4 mâne și streine, în cât n'a rămas și minute 20, anul 1884, (adică jurnal, fóie, revistă care să nu se numai după 31 de anî și câte va ocupe de dēnsul, nuera om, în tótă lunî, de când venise în țară, și cu țara, care să nu vorbescă de acéstă tôte acestea, când treci cu mintea mórte și cu acéstă ocașie de fe-faptele lui, le găsești atât de multe lurite fapte din viața lui. Dar cu și felurite, în cât un altul nici chiar cât va trece timpul cu atât mai în decurs de vécuri n'ar fi putut mari vor deveni faptele lui, așa că sēvârși atâtea. Ba cea ce este mai pe viitor multî nici nu vor crede trist că multe din instituțiile înfiin-că un singur om a putut face atâte-țate prin stăruința lui, de când lip-tea fapte. In fine corpul lui Davila sește dēnsul, aű început să dé în-fu înormântat cu tótă pompa, in apoi. grădina Asilului *Elena Dómna*, dupe

Dar prezența acestui bărbat avea ce fu plimbat din bisericuța asilului, influență bine făcătoare chiar asupra pe stradele Délul Spirei, Isvor. Mihaî acelor lucruri de cari el era cu totul vodă. Lipscanî, Coltea, pe bulevar-strein. Așa, mi aduc aminte casul dul Academiei, pe calea Victoriei. următor: piața teatrului, str. Stirbei vodă și

Pe la 1873, întâlnind pe prefec-in fine pe șoseua Cotroceni pînă tul de Ilfov, cam în glumă, i ăise : la Asil.

»D-I Prefect pôte n'are lemne des- Cu acéstă ocașie s'a pronunțat

mai multe discursuri din cari cele mai însemnate sînt cele pronunțate de D-nii doctorii Măldărescu și Marcovicî. Ne pare rău că din lipsa de loc nu putem reproduce aceste discursuri; cu toate acestea nu putem tăce cu totul asupra lor.

Inceputul discursului pronunțat de Dr. Marcovicî (așî încetat și el din viață) suna cam așa : «Fraților, nu e nevoie s'arăt eu tot ce a lucrat, tot ce a făcut Davila, pentru-că școlăria și profesorii de față, pentru-că membrii feluritelor așezăminte de educație, de învățămînt și de binefaceri sînt probe învederate că Davila a pus temelcia clădirii noastre sociale, pentru a cării înflorire și înaintare a depus o activitate fără margini, o inimă nobilă și generoasă, o înțelegință cultă și superioară, un suflet bărbătesc.

România este datore veșnică recunoștință generalului Davila, iar posteritatea va păstra o amintire scumpă și o admirație din ce în ce crescîndă pentru geniul cel mare al acestui bărbat.»

Iar discursul D-ului Dr. Măldărescu începea cam în modul următor :

«Davila s'a stins; o bolă crudă și neîmpăcată a zdrobit în câteva luni acea energie a minții și a corpului de care se minuna țara întrîngă și streinii, cari au avut onoare de a-l cunoște. Or unde a fost să se înființede o școlă sau un spital, să se organizeze cursuri publice, il ve-

deam luptând cu o energie demnă de dînsul și de înaltele sale sentimente..

«...In lupta pentru independentă, activitatea, energia și curagiul lui au fost mai pre sus de or ce laude. Pe câmpul de bătăe, în mijlocul celui grósnic foc al dușmanului, el ridica pe soldații căduți de glonte, le lega rănile, încuragia la luptă, pe ceilalți, prin strigătele sale. Aci Davila era adevăratul general, îndurând aceleași lipsuri și aceleași primejdii cu iubiții săi soldați.

«Davila iubia cu pasiune pe țeranul român și cunoștea țara pînă în cele mai din urmă colțuri ale ei. Când umbla prin țară împărția sătenilor doctorii și bani din pungă sa.

El nu se uita la viața sa numai să pôtă mîntui viața celui mai după urmă om.

«Iubitor către totă lumea, dar mai ales de bolnavi și nenorociți.

«Era unul din doctorii cei mai învățați și cei mai renumiți din România; ba încă a fost unul din cei

d'antăii doctorii din totă lumea, care a practicat transfuzia (împrumutul)

sîngelui de la om la om. într'o vreme când această era privită ca prima mejdiosă și aprópe necunoscută».

Terminând Dl Dr Măldărescu se exprimă cam astfel :

«Scumpe și strălucite luminător, o mare Davila, România nu te va uita nici odată».

Cum vedem nu există ființă o-|luna Maii, 1885, a luat hotărîrea
menescă în România și în care bate să-|ridice o statuie și a deschis liste
o inimă, care să nu admire, pe ne-|de subscriere; dar nu știu ce s'a
muritorul Davila. |mai făcut de atunci, căci nu se mai

Congresul medical Român. în |vede nimic mișcând.

(Fine)

E. B.

CESTIUNEA PENSIONATELOR

(Studiu pedagogico-social)

Nu cred să fie în Europa o țară, care în raport cu locuitorii săi să aibă atâtea pensioane ca și România. Și mai ales sunt multe pensionate aici în capitală. Asta devine de acolo, pentru că am îmbrățișat noi Românii iute cultura, mai iute de cât se fi avut timp și putere statul a fonda de ajunse aședeminte de cultură

Este această împrejurare îmbucurătoare pentru noi, căci este un semn al progresului, și în următoarele șiruri ne vom ocupa de această chestiune mai pe larg.

Numărul copiilor, atât al băeților cât și al fetelor, cari își primesc educațiunea prin pensioane fiind mare, va fi bine să ne dăm seama de acea educațiune pe care o primesc copiii în pensioane, și care educațiune negreșit își are rolul ei însemnat și la formarea întregii noastre societate. Căci ori de câte ori auzim dicându-se și în zilele noastre când e vorba de educațiunea unui individ; se vede creșterea de pension în el.

Lipsa a dat dar naștere pensionatelor. Este întrebarea însă acum, că ore corespunde intru toate educația din pensioane *lipsei și trebuinței*, a cărei existență nimeni nu o va tăgădui-o. Astupă ore această educația golul și lipsa pe care deocamdată nu o poate acoperi statul? !..

Da și ba, ne poate fi răspunsul. Căci pe cât de drept este acé, că unii dintre acei care conduc pensioane, numai însuflețiți de nobilul scop de a educa, de a lucra. pentru progresul național, și cu cé mai mare iubire de cauză și cunoștință își îndeplinesc sarcina la care s'au angajat, tot așa de adevărat este și acé, că alții numai un mijloc de a trăi, de multe ori *scăpare* caută în această ocupațiune, al cărui scop este atât de sfânt atât de nobil!

Dacă ar fi toate pensioanele la înălțimea misiunii lor, dacă nu s'ar face abus de încrederea părinților și a guvernului, atunci nu am ave nici o vorbă de discutat, atunci toți am saluta faptul, că sa deschis ici sau colo câte un pension. Când avem însă fapte, cari până la evidentă ne dovedesc, că *abusul există*, că de multe ori se *abat* omeni de la datorie, că nu-și îndeplinesc intru toate chemarea, până atunci noi ceștia cari avem misiunea de a ne ocupa zilnic de aceste chestiuni, de a supra-

veghia peste toate cele ce se întâmplă pe acest teren, ne luăm voia de a răsfoi puțin această cestie, de a ne arăta părerile noastre asupra educației din pensioane, asupra părții bune și părții rele a acestei educațiuni.

Pensiunile au două scopuri: a da creștere, educație bună, așa dar a desvolta caracterul moral în copii, și a da cunoștințe, a desvolta spiriul, rațiunea, priceperea și alte facultăți intelectuale. Conform acestor scopuri s'a și înființat pensiunile. Nu toate însă conțin aceste cereri. Căci sunt pensioane unde copiii numai locuiesc, și studiază în alte școli. Așa dar aici numai educația o pot primi, căci meditația care se ține în astfel de pensioane, încă nu poate fi răspunzătoare de desvoltarea inteligenței, care în școla unde urmăzează copiii, trebuie să-și primescă basa.

Sunt apoi adevăratele pensioane, unde și locuiesc și învață copiii; adevărată școla și de morală și de învățatură. În astfel de pensioane apoi urmăzează cursurile și copii externi, care împrejurare apoi dă pensionatului un caracter de școlă publică.

Atât însă cel d'ânteu cât și acest de al doilea fel de pension au o egală importanță. Atât numai, că în cel d'ânteu este în joc mai ales morala copilului, în acest din urmă amândouă: și morala și inteligența.

Ca copii deci atât în privința desvoltării morale cât și a inteligenței să aibă școlă bună, pensiunile trebuie să intrunescă toate acele condițiuni, pe care le au școlile statului, pe lângă acea așa educatorii de conducători, *carî să fiină și locul unuă bun părinte*.

Nu mai întrebăm, că au ore toate pensiunile aceste condițiuni, căci spuserăm mai sus, că unele au altele nu au, ci ne vom mărgini aici a spune ce e de făcut, pentru ca pensiunile să corespundă întru toate scolului lor ? !...

Guvernul actual a făcut primul pas pentru îndreptățire, când a hotărât să se controleze toate așezămintele de cultură ridicate de particulari, și să se inchidă acelea dintre ele, unde nu s'ar găsi intrunite condițiunile cerute.

Iar pentru mai bună controlă a învățământului propriu țis, printr'un regulament ministerial s'a hotărât ca toți copiii cari învață în pensioane, în particulare, să fie supuși unuă examen făcut inaintea unei comisii numite de guvern.

N'avem nimic contra acestuă lucru. Statul, respective guvernul, are dreptul de control peste toate școlile, de ore-ce el este răspunzător de progresul general al națiunii.

Precum însă am avut ocaziune să vedem la primele examene de acest fel, a fost o astfel de incurcătură, în cât chiar și ministrul instrucțiunii publice și al cultelor a fost silit să modifice în multe părți regulamentul țis, fiind-că nici nu se puté alt-fel.

E bun acest control, însă nu așa precum s'a făcut până acum. Să se controleze în pension, în școlă progresul, iar nu la astfel de examene ! Căci orî și cine s'a ocupat puțin cu învățământul și a avut ocazie să

vădă aceste examene de control, s'a putut convinge; că toate aceste examene au fost mai mult un fel de loterie, unde copiii în mare parte reușit nu după cunoștințele ce le au avut, ci după noroculcum au avut parte de a fi întrebați de către d-nii examinatori.

Copiii nu sunt obișnuiți cu întrebările orî-cărui învățător, cu răspunsul în public, și chiar învățătorul examinator necunoscând copilul, nu știe cum să pună întrebarea, și știm cât de mult depinde răspunsul de la întrebare.

Și apoi așa învățător nu o să aștepte nimeni, care în câteva minute să se potă convinge cât știe și cât nu știe copilul. Căci de gēba își va aroga cineva atāta iscusința, că el știe face asta, că e convins că notele pe care le scrie, sunt semnele gradului de cunoștințe ce posedă copilul! Sufletul copilului este un mister, unde numai cu mare dibăcie și după un timp îndelungat putem pătrunde. Asta ne o dovedește și faptul, că s'a întemplat să cadă la examene copiii silitori și inteligenți și au trecut alții mai slabi, că d. e. un copil a luat note mari la majoritatea studiilor, iar la una sau alta a cădūt. Apoi se pōte asta? Este conștiința cānd dăm note astfel, cānd ridicăm pōte pe unul mai slab, cum s'a și întemplat, asupra altuia, care îi este mult superior. De unde și pānā unde imi vine un examinator și se pronunță asupra cunoștinței ce are copilul, asupra inteligenței lui, cānd el nici nu l'a mai vėdūt pānā acum?! Pōte vor dice unii: apoi or-cine după, cum știe, așa spune și la examen! Nu-i așa. Sunt copii inteligenți, silitori și cari totuși la examen nu reușesc așa de bine, pentru că se emoționează pōte, orî li s'a pus întrebarea din întemplare astfel, în cât n'a priceput'o. Ne este nouă permis acum, pentru asta să dăm notă mai mare unui copil mai slab, al cărui temperament a fost pōte mai princios pentru examen?! .. Ar fi asta dreptate? Ar fi lucru pedagogic? Să le dăm a înțelege copiilor încă în această fragedă și nevinovată etate, că omenii nu se apreciază după adevăratele lor calități și merite, să-i facem a înțelege că încă și domni examinatori, că și învățătorii sunt omenii nedrepti!?

Iar dacā aș fi șceptic orî pedant, apoi aș avē de dis și în contra manierii unora din domni examinatori, de modul cum se fac aceste examene. Atunci însă mă pōte învinovăți cine-va că vroii să fac personalități! Asta nu o vroii! Una însă totuși o voi spune-o: am auđit așa întrebări din partea d-lor examinatori, în cât bieților copii li se oprea mintea în loc!

Rē-voință nu pot presupune în acei respectivi examinatori (tot respectul celor ce au făcut excepție). Atunci dar e lipsă de tact și așa dar putem pretinde de la ministrul cultelor și instr. publice să numēscā în comisie astfel de omenii, despre care se pōte presupune, că răspund întru toate chemării, iar aceia cari au lua asupra lor sarcina de a examina. apoi să-și de bine sēma de ce ce fac, de ce și cum intrēbā la examen?!

Apoi să fie mai puțin arhoni(?) domni examinatori, să de ascultare

câte o dată și în unele privințe și modestei voce a învățătorilor respectivi, cari a meditat pe copiii supuși la examen.

Am dis să se controleze progresul, făcut în pensioane, acolo în pension, în interiorul școlii, căci de și e drept că *progresul vădut de lume*, (așa dar și examenele) *este oglinda unei școle, unui bun învățător*, numai puțin e adevărat că *nu tot ce lucește sste aur* și că după un singur fapt nu se pôte judeca pe deplin just un lucru oșeș-care!

Cum și prin cine să fie însă acel control, merit a supraveghia lucrarea pensiunelor?!

Mai nainte de tôte să nu dé voiă a deschide pension unei persône, care nu s'a preparat în deosobi pentru acest scop! Căci numai cu nișică limbă francesă ori engleză, piano, etc. încă nu se face educașune!

A doua ôră prin revisorii ori inspectorii școlari, cari să-și ia din când în când ostenela a cerceta pensiunile. Apoi acéstă cercetare să nu fie numai durata unei *visite francese de etichetă*, să intre numai în clasă și să stea câte-va minute, apoi să plece. În atât timp nici chiar cu *pedagogiă din Germonia* nu se va puté nimeni convinge, că își fac ôre institutorii pensiunelor datoria și se pricep ei ôre la tréba lor?!...

Apoi acești revisori și inspectorii ei înșiși să fie meșteri în ale învățămêntului!

În statele civilizate din apus numai acel om pôte fi revisor ori inspector școlar, care ori că a studiat în parte instrucșiunea, ori că 'ș-a câștigat practica după un timp lung de activitate pe acest teren. Așa se întâmplă asta la noi? Să punem mâna pe inimă și așa să răspundem! Așa că nu?! La noi o parte însemnată din revisorii nu 'și-a căpătat acéstă funcție în urma unui merit câștigat pe terenul instrucșiunii, ei în urma serviciilor, pe cari le-a adus pôte guvernului.

Cum pot apoi acești ômenii supraveghia, apreșia munca învășetorului, lucrarea educaturului?!

De unde și cu ce drept se fac acești ômenii *Mentorii* instrucșiunii, *campionii* răspândirii de carte în popor, care pôte de când a părășit băncile școlii nu a mai vădut școlile numai atunci, când după ce s'a treșit cu mandatul de revisor în mână, a început să și facă *raită*, prin județ, pentru a face apoi *raport* ministrului!

Pôte mă vor întâmpina unii la acestea că nu e trébă mare a fi dascăl, a te pricepe la acea, peste care încă în copilărie ai trecut!

Apoi este mai mare și mai importantă acéstă cestiune, de cât cum se apreșiază încă și în zilele nôstre de fôrte mulți ômenii. Căci ca să știi controla munca unui învășator trebuie să fii tu singur bun dascăl, și acé nimeni nu o va tăgădui, că chemarea unui revisor or inspector școlar este pe lângă *control* și acea *de a arăta și un mod mai bun în învășmênt acelor învășatori, pe cari pôte ia gășit slabii!*

De unde să facă el asta, dacă el însuși nu este cu mult superior învășatorului?!...

Iar superior unui învășator încă nu va fi, până ce nu cunoște în tôte

detailurile munca învățătorască, pe care încă nu o va cunoște fie chiar doctor în dreptate sau licențiat în litere, dacă astfel până acum nu s'a ocupat cu ale învățământului.

Se atinge aceste șiruri puțin de politică. Nu am făcut-o însă cu de-adinsul, căci scopul nostru este de a discuta numai chestiuni pedagogice dar fiind-că politica stăpânește peste toate celelalte cauze și chestiuni, atinge întru atâtă chestiunea despre care vorbim, în cât nu am puté clarifica părerile, fără de a nu vorbi despre cele înșirate aci mai sus, am fost siliți a face asta!

Apoi trebuie odată luate mașele după aceia, cari fac abuz de increderea ce au în ei guvernul și societatea, și cari amăgesc lumea cu frase goale, cari mai de multe ori numai un mijloc de a trăi caută acolo, unde numai din iubire de cauză și cu pregătiri necesare ar trebui să pășescă cine-va, ori a căror activitate pe terenul instrucțiunii se mărginește la acea, că a scris vre o carte, bună, rea, și care a fost aprobată de guvern și care în public nu a fost luată sub o critică mai serioasă, parte din cauza indiferentismului, cu care se primesc la noi cele mai multe lucruri nouă, parte din cauza, că este autorul cărții om cu trecere și știut este că nimerul nu place a se strica cu stăpânirea!

Apoi cum dice proverbul *O mână spală pe alta și amândouă fața.*

Nu critici de multe ori, pentru-că te temi că mâine îți fi tu criticat ori că, îți este cunoscut, prieten chiar acela, pe care ai vèe ocașie și destule argumente pentru a-l critica,

Până ce nu va înceta această stare de lucruri, și câtă vreme vom ave interes de a tăce atunci, când ar trebui să ne rădicăm vocea sus și tare, până atunci vom merge foarte încet și des opintind pe acea cale, pe care cu atâtă dragoste și buue intențiuni au început antecesorii noștri și care cale este singurul mijloc al mării poporului nostru : această cale este *progresul* !

Dar să ne întorcem la chestia noastră, la educația din pensione, ca la unul din cei mai importanți factori ai înaintării noastre pe terenul cultural.

După ce am declarat de la capul locului, că sînt două feluri de pensione : unde să dă copiilor o edevărată educație umană și unde și pentru desvoltarea inteligenței se face destul ; și unde totul este fum, cum se dice pe la noi, unde numai lustru se vede, dar în fond puțin bun, ne mai remâne se arătam cari sînd părțile bune și cari sînt părțile rele ale creșterii în pensione.

Partea bună : Părinții de pe la țară au unde să-și așeze copii, nu sînt siliți ai da pe la or-ce case particulare, unde pe lângă că nu se pôte ocupa nimeni de ei, dar și li se dă copiilor pré multă libertate, sei mai ales în orașe unde atâtă abisuri sînt, ușor ne pomenim, că s'a stricat băiatul, pe care de la țară l'am adus cu cel mai nevinovat suflet.

Viața din pensione deșteaptă în copii colegialitatea, iubirea de omeni.

Știm cu toții, cu ce suvenire dulce ne aducem aminte de prietenii, cu cari ani de zile am trăit împreună ca și cu niște frați!

Însă ca educația din pensioane să nu aibă rezultate rele și nefavoritoare unui caracter moral, trebuie să-i păzim pe copii de astfel de însușiri, pe cari ușor le pot căpăta, dacă nu sunt conduși destul de bine. Astfel de însușiri sunt pizma, ura, invidia, egoismul, nesupunerea și altele, pe cari numai atunci nu le vor avea copii, când vor avea de conducători *adevărați pedagogi!*

Câte pensioane la noi, unde în loc de adevărata iubire de oameni și pedagogie aflăm numai pedantism, ori libertate prea multă. Și amândouă aceste sisteme sunt nefavoritoare dezvoltării și formării unui caracter nobil și moral.

Ori sunt conducătorii prea aspri, ca să țină disciplina, ori sunt nepăsătorii, ambele lucruri foarte comode pentru educatori, de ore-ce așa nu trebuie să-și dea osteneala de a studia caracterul copiilor, de a lucra conform caracterelor acelor, ci fac după capul lor, negândindu-se, este oare bine aceluia ce a făcut?! .

Câte pensioane sunt pe la noi, unde lipsesc cele mai necesare condițiuni: *adevărații pedagogi!*

În mai multe părți așa numiții pedagogi ori guvernori nu sunt de loc *pedagogi*, ci mai adese-ori niște tineri, cari ori că caută un refugiu în această funcție, ori că la cazuri mai favorabile și mai rare sunt niște oameni cu cunoștințe poate, dar lipsiți de practică pedagogică, pe care numai studiind în parte această știință, vor putea o avea, și nici de cum numai cu bacalauriatul!

La noi încă lipsesc aceste școli, și până ce vom avea fericirea de a avea școli pedagogice, ori până ce școlile normale vor lua un așa avânt, în cât tinerii noștri eșiți din aceste școli, să aihă mai multe cunoștințe pedagogice, cum dic, până atunci numai așa se poate astupa acest gol, dacă cel puțin directorii pensionelor vor fi buni pedagogi, iar așa numiții pedagogi ori guvernori să-și dea silința a studia această știință, fără care nici o dată nu își vor putea face datoria, fără care știință nu vor putea studia caracterul copiilor, nu se vor putea orienta la cazuri disciplinare. Iar acea știm cu toții, că până ce noi nu cunoștem firea copiilor, până ce la cazuri de îndreptățiri nu vom fi conduși de oareșicare principii pedagogice, totă munca noastră va fi zadarnică, va fi un șir de opinii stricătioase.

În mai multe părți, pedagogii ori guvernorii, singurul mijloc cu cari voesc a educa și a-și ține autoritatea, privesc pedepsele. Pedepsă peste pedepsă, și apoi tot ei se miră că e nu folosește nici pedepsa, se plângă că copii sunt așa de stricați, în cât nici cu cele mai aspre pedepse nu pot îndrepta.

Nu se gândește la aceea, că cauza decadenței tocmai pedepsele sunt, cari date cu grămada, nu mai produc nici un efect în spiritul copiilor, ci numai strică în loc de a îndrepta.

Iar părinții se miră că cum și de ce sunt răi copii, când i-a dat prin atâtea pensioane, de nu mai știm unde să-i mai așede?! Nu se gândesc la ceea, că tocmai asta e cauza, pentru care sunt răi copii: a stat în multe pensioane, dar nici într'un loc nu au avut parte să fie studiați și îndreptați de vre-un pedagog!

Căci *adevărată pedagogie în ceea își are meritul, că din ómenii răi fac bunii și împiedicând cine-va pe bunii de a nu se face răi, încă nu este un merit, este o datorie!* Iar din aceia cari să ocupă cu educația mulți sunt, cărora le place și le *convine* a schimba aceste două.

Se plâng bătrânii în zilele noastre contra tinerimii, ȕicând că pe timpul lor tinerimea era mai bună, mai morală!

Au dreptate. Dar cauza nu este ceea, ce ȕic ei, adică că pe timpul lor se întrebunța bătaia, se pedepsiau mai aspru.

În altele trebuie căutate cauzele!

Pe atunci se creșteau copii în mai multe părți și casuri în familie sub privigherea părinților, și înconjurați de căldura iubirei familiare, Și ceea nici chiar cel mai pedant pedagog nu o va tăgădui-o, că este în părinți un instinct, o putere naturală care și la cei mai incuți părinți înlocuește pe pedagog, și sub care copilul tot așa de bine se pôte educa ca și într'un pension!

În zilele noastre?! Oh, acum altfel se întâmplă creșterea copiilor.

Când s'a născut copilul, se dă pe mâna doiceii, înțeleg aci ceea clasă a societății. care își creșce copii în pensioane!) și mama numai atunci își vede copilul, când vine să îl arête doica cu l'a îmbrăcat ea să plece la plimbare cu el. Doica pleacă. Se întâlnește cu vr'o prietină a sa. sau cu curtezanul ei. Copilul se jocă orî plânge împrejurul ei, și în loc de dulcele vorbe și desmerdări ale mamei, care acum de sigur își petrece pe la vr'o prietină a sa, copilul ascultă vorbele triviale ale doiceii.

Când a ajuns copilul în etate de 5 - 6 ani îl viresc în vre-un pension. După ce acolo a facut fel de fel de lucruri rele, se duce apoi acasă la părinți, unde aceea se plâng de nu mai pot. Da! iată! i-am ținut prin pensioane, și mi-a eșit un netrebnic! Ori unde părinții nu sunt în oraș uude trebuie să studieze băiatul, atunci este dat în vreo casă particulară, unde fiind deja mare, și *eșit din pension*, nu l mai priveghéză nimeni' și așa apoi sporește și el clasa haimanalelor!

Cu această educatie îi trimit apoi în streinătate, unde lăsați în draga lor voe, cu înclinările lor căpatate încă din copilărie, se dau relexor, desfrânărilor, sau în cel mai bun caz, ne vin acasă cu o doză de cunoștințe și mai tot-d'a-una *fără inimă!*

Aste sunt cauzele tuturor decadențelor ce le observăm de atâtea cri chiar în clasa cultilor.

Iată dar cauzele pentru cari au drept să se plângă bătrânii în contra nistră.

Conjur pe orî și cine, tăgăduiască că nu e așa, dacă are curagiu!

Mai este apoi o dificultate în pensioane: copii nu se obișnuesc cu

viața socială, așa în cât când ies din pension, se simțesc streini în societate, îl veți cum cade în perplesitate la ce mai mică incurcătură, ce întâmpină.

De unde devine asta? De acolo, pentru că în pension nu a avut ocaziune să facă câte ceva din propria sa voie! Acolo se scolară, mănâncă, învață și se culcă după poruncelă și chiar în jocurile, petrecerile lor sunt restrinși. Nică vorbă, este bine de a fi controlat copilul, dar al pré păzi încă nu e bine, căci așa îl faci debil, îl faci să credă și el singur că este un neputincios!

Să îi deprindem pe copii a se supune, dar să hăgăm bine de sémă, nu cum va să-i facem servili! Să nu atingem în ei scântaiea demnității de om, să le lăsăm și liberă alegere între lucruri, și când voim a-i face să se supună ordinului nostru, să nu le dăm a înțelege, că de aceea trebuia să facă așa, pentru că așa poruncim noi, ci pentru că așa *trebuie*, așa se *cuvine*, așa cere necesitatea!

Să vedem acum cum stă cestiunea la fete!

Un pension bun pentru fete este egal cu aceea, ce este casa părintească și școlă, pentru că în pension primesc și educația și științele necesare ce se cer în timpurile noastre de la o femeie cultă.

Ba fără nici o rezervă putem afirma, că pensionele de fete sunt cu mult mai trebuincioase pentru societate, de cât acelea a băieților. Căci având părinții pensioni bune, au unde să-și așeze ficele, unde să le potă procura câte o educație mai bună de cât acasă, ori unde potă procura ficei sale așa *școlă* pe care nu are mijloace a o procura ținânduși fata acasă, căci nu potă să plătescă și maiestru de piano, și de limba franceză, germană ori engleză, iar în timpurile moderne de adă, omenii țin la toate aceste lucruri și nu e tocmai rău acest lucru!

Apoi câți părinți sunt cari locuiesc la țară, unde chiar de ar voi, nu au nici profesori, nici școle necesare, sunt siliți dar a trimite copilele în oraș la învățătură și creștere.

Și neavând rudenii prin oraș, iar să-ți dai ficia în casă streină îți vine cam greu: o duci dar la pension. Și de ce nu? Dacă pensionul îți dă atâtea garanții că îți vor forma o fată cu învățătură și creștere modernă din acé copilă blândă și nevinovată pe ce care o dai în pension!

Și cine ar ave cauze să vorbiască contra acestui lucru? Nu se redică ore progresul general prin aceea, că vom ave femei bine educate?

Negreșit că da!

Este însă și o mare greșelă în acest fel de educațiune *modernă*! Și anume acest înțeles *modern* se înțelege rău!

Căci foarte mulți dintre părinți cred că acum, dacă ficele lor cântă la piano, știe *conversa* franțuzește, este deja *educație modernă*!

Și pensionele, fiind că părinții se mulțumesc și cu atâtea, nici nu pré năzuesc să facă mai mult.

Tot respectul acelor pensioni, eari nu se mărginesc numai la atâtea, cari își dau silința să crească mai nainte pentru viața pe copile, cari pe

îangă cunoștințe își țin de datorie a da și o *educație română* elevelor!

Dar câte sunt acele pensioane, unde cât e ziua nu auzi alta de cât ciocănind la piano și *cursuri* ori *conversații* peste conversații în tot felul de limbă? Și asta trecă, ducă-se, dacă ar face-o în timpul rămas liber de cele-l-alte studii, dar toate aste se fac de spinarea dulcii noastre limbă, care rămâne apoi necultivată, în comptul celor-l-alte științe, mai ales științele naturale, matematice. Iar drept rezultat al acestor lucruri vom căpăta niște fete mari, cari știu conversa franțuzește, etc., dar cari scriu românește „*stimabile madmoiselu*” cu *u* scurt! (sic!) cari vorbind dic „*măncutără, ședutără*” etc., după ce au eșit din pension, și se miră când în viață aud, că mărgenul, pe care îl poartă și în cercei, este un animal, iar când aud de matematică, de măsură *nouă* și *vechii*, rămân umite!

De unde astea. De acolo, pentru că în cele mai multe pensioane nu se cultivă nici limba maternă în destul, și se neglijează și științele naturale!

Ei ce se face atunci, va întreba cine-va?! Ce se face? Se face un fel de *aglomerațiune* de gramatică din tot felul de limbă, dar nici caracterul nu se formază în sensul, în care ar cere, adevărata educație, și nici raționamentul nu se dezvoltă, căci științele cari ne-ar ajuta la asta, ocupă numai al treilea or, al patrulea loc după cele-l-alte, ba de multe ori sunt foarte microscopice!

Iar aceia o știm cu toții, că noi *avem mare trebuință de femei gânditoare și cu un adevărat suflet cultivat și plin de nobleță...*

Avem noi astea? Las răspunsul onorab. cititorii, eu numai atâta voi aminti, că înainte de a răspunde la asta, să întrebe cari sunt cauzele că din copiii noștri atâția se strică ori fizicește ori moralicește, până ce ajung mari? Nu și mamele? Cari sunt cauzele de atâtea divorțuri în zilele noastre, în fericita epocă modernă? Nu soțiile?

Cari sunt cauzele pentru cari găsim între fetele noastre așa de puține suflete în adevăr culte și pline de nobile simțiminte, de o adevărată educație nmană?

Nu în școlă unde a învățat, unde a primit educațiunea fetele, trebuie să căutăm aceste cauze? Și va tăgădui cine-va, că *la formarea întregii noastre societăți joacă un rol importantși educația primită în pensioane.*

Este bun pensionul? vor fi bune și copilele eșite de acolo, va dobândi și societatea femeii bune și a căror bunătate își va avea efectul ei bine-cuvântat pentru omenire!

Este rău pensionul? să te ferescă Dumnezeu de femeia care a crescut într-insul! Căci de cât cu jumătate de cultură, mai bine naivitatea naturală!

Sunt așa de puține pensioanele în care se fac toate acelea ce ar trebui, sunt așa de rare pensioanele din care ies cu caracter format fetele, în cât nu putem îndestul prețui pe acele, cari sunt într-o toate de model!

Nu exagerați și ori și cine se va convinge, dacă va cerceta, că cele

ce am dīs sînt numai o descriere a stărei de lucruri pe cari ni le înfățiședă pensiōnele.

Sînt așa de puține fetele cari eșind din pension, saū chiar acolo, să nu strămbe din gură, când le vorbești ceva moral, cari să fie simțitoare și primitoare de ideile *mai puțin moderne*, cari să se însuflețescă când le vorbește de viață mai simplă, mai ideală și cari să nu privească bogătie materială da cele mai bun și de multe ori singurul mijloc de a se ferici.

Nu voi învinovăți pentrn asta numai pensiōnele, căci știm, este greu a face, a lucra în acēstă direcțiune, când acasă cu totul altfel vōd și aud copilele, dar la tot eazul și educația din pension este hotărătore la acea, că ce caracter va avē fata care ani de țile a viețuit în pension și *a contra balanța educația greșită din casa părintescă, pensiōnele sînt chemate !*

Ne am schimbat cu totul, anevoie am mai putea acum afla între femeile nōstre așa caractere, cu cari cu drept cuvēt s'aū putut mândri străbunii nōstri. De când cu bine cuvētata emancipație, pré a părăsit femeile nōstre virtuțile strămoșești, și întreb cū : nu ar avea de îndreptățit în acēstă privință pensiōnele, nu păcătuiesc acele pensiōne, cari dau societății nămaī fete cu un caracter nehotărît, care caracter în valerile victiī așa ușor se pōte perde, a căror eleve, numai intru atāt se găsească bine în societate, că rugată fiind, știa să-ți cante un cuplet din vre-o operettă la piano, ori să-ți declame ceva franțuzește, iar în colo, în ale caznicei este așa de streină, în cât par'că nici nu a auđil de tōte acele lucruri, pe care o bună gospodăriță negreșit trebuie să le știe.

Și aci este partea slabă a educațiunii din pensiōne; și tocmai de aceea putem dice, că *acele pensiōne sînt mai bune, cari mai bine pot înlocui o bună mamă*, căci caznicia de la mame trebuie să o învețe copilele.

Mai nainte de tōte pentru viață trebuiesc crescute fetele, pentru-ca sosind timpul, să știe lucru alătura cu bărbatul, pentru a fi bune solii și bune mame, iar nu pentru a sta la ferēstră și a ceta vre-un romanț a la Zola, ori a-și căuta fel de fel de distracții, prin baluri etc.

Aci esie călcăiul lui Achil, pe lângă care se învârtește tōtă educația și de care trebuie se ține sēma educatorii din pensiōne.

Este maret, este nobil scopul pensiōnelor : a da o adevērată educație fragetelor copile, a înlocui pe mamă la acele nfericite fete, cari nu aū partea de a se bucura de îngrijirea și creșterea mamei, a înlesni părinților mai săraci de ași procura o școlă și educație bună fiicelor lor cu bani mai puțini, a înlesni creșterea fetelor lor de la țară; dar tōte astea numai atunci le vor putē implini pensiōnele, când vor avē în frunte conducători pētrunși de iubire de omeni, lipsiți de ori și ce gānd de speculă, ci devotați numai amorului de progresul și mării naționale

Asemenea să fie podagogi și cu pricepere în ale educațiunii, aceia cari sînt angajați de a ajuta directorului de pensiōne. Pedagogii, guvernorii

orî guvernantele să fie ómenî cari să nu încerce în această carieră, ci cu un plan bine meditat să pășescă pe terenul educațiunii.

Să nu fie impacienți când observăm că merg încet în lucrarea lor să câștige iubirea copiilor mai înainte de tóte, căci asta este prima forrétă pe care trebuie să o ia un pedagog orî educator să se gândească la la acea, că educația se face încetul cu încetul, iar nu cu forța, pentru-ca „non saltus natura” orî cum ȕice proverbul *mergi încet, ajungi departe!*

Dacă pe tóte astea le vom avé în vedere educatorii, cari se ocupă cu educația copiilor din pensióne, apoi vom ajunge și noi la limanul dorit, virtuțile strămoșești din nou vor învia, vom ajunge s'avem și în epocă modernă nu o *Cornelie*, ci mai multe, iar ajungând această fericită stare, cu drept cuvânt se vor putea mândri și pensiónele, că au lucrat și ele până ce am ajuns această stare de lucruri.

Iar pe columna ridicată acelor, cari au lucrat pe terenul educațiunii pentru progresul și fericirea némului Român, vor ocupa un loc însemnat și aceia, cari s'au ocupat cu educația tinerimii din pensióne.

Și dacă nici asta nu ar mișca pe vre un educator, dacă nici acest gând nul'ar entusiasma în lucrarea sa, atunci să se gândească le responsabilitatea, cu care este dator ómenilor, lui Dumnezeu și lui însuși pentru lucrarea și gândul cu care și-a petrecut ȕilele în pensionat educând tinerimea, în care ne este tótă nădejdia, de la care cu toții ne așteptăm mántuirea.

Bucuresc 28 Februarie 1886.

Jon Russu.

ÎNVĚȚAMĚNTUL INTUITIV

PENTRU

copiî de ambe sexele dupe metóda și procedurele lui Pestalozzi și Fröbel.

Lecțiuni intuitive făcute în pensionatul ENIŪ BĂLTĚNU

Lecția IV.— Sfera, cilindrul și cercul ¹⁾.

I Stătescu. Un corp geometric.

Popescu (ridicând din umeri responde)

Eă. Nu este destul să ȕici corp

Nu știu.

geometric. Este vorba să'mî spu
numele acestui corp geometric; căci,
dacă ȕici numai corp geometric, a-
tunci póte fi un cub, or o sferă, sau
și alt óre-care corp. Din cei mai
înaintați și mai mari, știe cineva?

Eă. Acest corp geometric se nu-
mește cilindru. Țineți minte vorba
cilindru. Iacă o scriu și pe tablă cu
litere mari *cilindru*. *Laurenția*, spu-
nemî, cum se chiamă corpul geo-
metric ce ȕiu în mână.

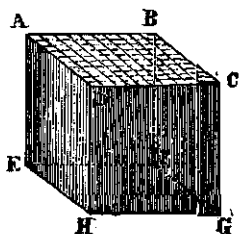
Popescu, știu tu?

Laurenția. Cilindru.

¹⁾ Vedî No. 12, pagina 433—436, acústă revistă.

Faust. Trebuia să vorbescă așa : acest corp geometric se chiamă cilindru.

Eă. (scoțând din cutie un cub, și în drépta cubul și în stânga cilindrul, vorbind scolarilor în modul următor) Ce corp geometric țiū în drépta ?

Scolariū În mâna drépta țineti un corp geometric, numit cub.

Eă. Pré bine ! Sémănă cilindrul cubului ?

Copiū Sémănă (șie unit). — Nu sémănă (șie alți).

Eă. Este adevărat că în unele și în altele sémănă, în altele nu sémănă. Iacă, dacă privim cilindrul la cele doé căpătăe vedem că ele sînt plane, ca și fețele cubului, dar...

Popovici (vorbeste.) D-le Băltene, dar mai sînt și alte lucruri numite cilindru. Așa duminică, a venit un domn la noi cu pălărie înaltă în cap și sluga noastră, când l'a anunțat tatii să l'observăm de aia șis așa : «D-le, a venit un boier cu cilindru în cap». Eă nu știam ce va să dică „cu cilindru în cap”;

aceia am întreat pe mama și D-ei mi-a spus că cilindru va să dică pălărie înaltă, adică capelă.

Georgică A. (sare și l'întrerupe dicându'i) Dar ce Popovici, D-ta n'ai aușit pe D-l Jean dicënd todauna cilindru în loc de capelă ?

Popovici. Nu, nu l'am aușit nici odată.

A. Micu. Ba cū l'am aușit.

Eă. Ei bine, acuma știți numele acestui corp geometric, știți că se numește cilindru. Ba mai știți că unele persoane dic cilindru și capelă. Dar nu mai cunoșteți și alte lucruri cari să se numescă cilindru ?

Alessiū (respunde pripit). Da, eă, da, cunosc. Lingă Cotroceni, pe șosé, este un tăfălug de fier cu care se bate pietrișul dupe șosé și când am fost la tanti, am întreat, ce este acé mașină și D-ei mi a spus că se numește cilindru. Și în adevăr că é sémănă cu cilindrul din mâna D-tale, dar numai că acela era mare de tot

și făcut din fier, ba mai avé și o osie, ca să se rostogolescă când se înjugău boii ca să l' tragă pe șosé.

Eă. Așa este, și acé mașină se numește tot cilindru.

Dar ia să vedem, câte fețe putem găsi la acest cilindru, din mâna mé. Și pentru ca să vă încredințati mai bine despre fețele lui, iacă vi'l dau și sluga noastră, când l'a anunțat tatii să l'observăm de aia șis așa : «D-le, a venit un boier

própe. Vasile Stătescu, vino de l'ia. Ține l' Uitate la el și inaintéaz l' și lui Guil-

laume, vecinului tău, care, după ce alte fețe ?

l va pipăi pe toate părțile, să l în-Școlariu (răspund repede): Ba, da, D-le, ainteze următorului și tot așa pînă se mai găsească.

la Popovici.

E. Stătescu. (luând cilindru il observă, îl întorce pe toate părțile și îl înainteză vecinului, dîcîndu-i) Poftim, Guillaume, cilindru ăsta, uitete bine la el și înainteză l vecinului tău, cum a dîs D-l Băltănu.

E. Stătescu. (după ce le mai dau încă alte trei cilindre, ia pe cel d'ai cincilea în mîna mîe și vorbește astfel). Ce l cari n'au cilindre să se uite la cilindrele de la cealaltă, iar ce l cari au cilindre să le ție cu stînga și să plimbe arătătorul drepte, antăi pe la capete, uite așa, cum fac eu, și o să găsească cu degetul, ba o să vadă cu ochi, că la „cele două capete“ sînt „două fețe plane,“ tot așa de plane, cum am găsit și la cub, dar că la cub am găsit șase fețe plane și apoi toate cu 4 latură, pe cînd la cilindru găsim uite, numai 2 fețe plane și acelea nu mărginite cu 4 linii drepte, ci mărginite numai de o linie curbă.

Pipăiți, de, și vedeți, dacă este așa. Școlariu (răspund) Da, așa este. Uite, p'ici găsim o față plană, înconjurată de o linie curbă. Dar iacă și la ăstălant capet se află tot o asemenea față plană. și tot cu marginea curbă.

E. Stătescu. (Văcînd că Alexandru se oprește la și. . . . urmază mai departe) și unele bucăți de lemne, drugii de fier de la ferestre, grilajul de fier...

Școlariu (sare și l îndreptățează) N'au răspuns bine. D-ta ai dîs să nu răspundem cîte o vorbă. Trebuia să dîcă așa: „Da, D-le B, știu mai

multe lucruri de formă cilindrică, și apoi să spue de acele lucruri.

E. Stătescu. Are dreptate Alessiu. Dar 2 fețe plane, nu se mai găsește și în sfîrșit, acum se știe că se află

E. Stătescu. (adresându-mă lui Barbier il întreb)

Da. spune-mi, Guillaume, ce altă față mai găsești la cilindru ?

Barbier. (răspunde în curcat) Este fața dupe delături....

M. Popescu. Este fața care se întinde între cele două căpătăe.

T. Popovici. Fața asta se numește contur în franțuzește.

E. Stătescu. Așa este. Afară de cele două fețe plane, cilindru mai are o față care l face ocolul, uite asta (și dîcînd așa eu plimb degetul împrejur cilindru) care față este curbă, dar nu rotundă ca la sferă. De acea spre deosebirea acestei suprafețe de a sferă se numește suprafață cilindrică.

Da să vedem, dacă Alex. Alexandrescu, știe să mîi spună vre un lucru de formă cilindrică

Alex. Andrescu. Da, știu, Bastonul părintelui, picioarele scaunelor și. . .

I. Stătescu (Văcînd că Alexandru se oprește la și. . . . urmază mai departe) și unele bucăți de lemne, drugii de fier de la ferestre, grilajul de fier...

Ștefan Alessiu (sare și l îndreptățează)

N'au răspuns bine. D-ta ai dîs să nu răspundem cîte o vorbă. Trebuia să dîcă așa: „Da, D-le B, știu mai

multe lucruri de formă cilindrică, și apoi să spue de acele lucruri.

E. Stătescu. Are dreptate Alessiu. Dar 2 fețe plane, nu se mai găsește și în sfîrșit, acum se știe că se află

mai multe lucruri cu formă cilindrică, după cum ați vădut că se află și alte lucruri cu formă sferică. Cine știe să 'mă spue pe scurt câte suprafețe are cilindrul ?

I. Frunzănescu (răspunde) Trei.

B. Mirinescu. N'a vorbit bine. Trebuia să dică așa: La cilindru găsim două suprafețe plane și una curbă, dar fără să semene cu suprafața sferei, în toate privințele.

Eă. Bine. Priviți din nou una din fețele plane ale cilindruului. Vedeți marginea ei este curbă, rotundă. Plimbați degetul pe acé margine, uite cum fac eă, și o s'o simțiți ascuțită, dar n'are colțuri, cum am găsit la cub¹⁾.

Ia spunem, Faust, câte latură are cubul și câte unghiuri? Na, ține, cubul ăsta și plimbă degetul pe el.

Faust (răspunde spuind din gură și plimbând degetul pe toate suprafețele și marginile cubului).

Eă (adresându-mă încă la alți copii, dic) Wissner, Georgică, Alexandre, Vasile, țineți câte un cub și repetați și voi ca Faust, plimbând și degetul, cum a făcut el.

Școlari chemați fac întocmai.

Eă (vorbind tuturor școlariilor le dic). Asculăți, fiți cu băgare de seamă că am să vă spui ceva. Dar mai întâi să țineți minte că cilindru n'are colți ca cubul, uite cum sînt

colții ăștia (vorbind așa eă le arăt cu degetul fie-care vef de unghi); țineți de asemenea minte că cilindru n'are unghiuri, uite cum are cubul (leși arăt cu degetul). Acum puneți cilindru drept pe bancă, uite așa.

Laurenția. Eniū, n'ar fi mai bine să se dică în picioare ?

Eă. Nu, nu este bine să se dică în picioare ; căci cilindru n'are picioare ; vedeți că cilindru stă drept pe una din supra fețele sale plane. Deci cilindru este un corp stabil, dupe cum am vădut că și cubul este stabil.

Titi. Dacă'l puiū culcat, nu stă, se rostogolește.

Eă. Așa este. Dacă'l punem culcat, uite așa, pe fața lui curbă, nu este stabil, ci se rostogolește ca un corp sferic.

I. Stătascu. Dacă'l puiū aplecat pe o margine, așa, nu stă în picioare cade.

Eă, Negreșit că dacă'l punem oblic (aplecat), uite așa, dupe cum spune și I. Stătescu, cade nu stă. Dar vef că v'am ținut cam mult. Eă aș voi să vă mai vorbesc ceva, însă mie tēmă că vi s'a urit.

Copii Nu, Nu, D-le, nu ni s'a urit ; mai vorbeștine ceva.

Eă. Dacă e așa. să vă mai spui câte-va vorbe. Luați în mână cilindrele și uitați-vă bine la fețele lui cele plane. Le vedeți bine ?

Școlari. Da, D-le B., le vedem

Eă. Știți acum că aceste fețe sînt

¹⁾ Să se vadă lecția asupra cubului pag. 279 a acestei reviste.

plane, dar și fețele cubului sînt tot plane. Ce deosebire este între ele, Vasile Stătescu ?

V. Stătescu (răspunde). Fețele cubului au patru laturi, și fețele cilindrului au numai o margine curbă.

Eă. Țineți bine minte că suprafețele plane cari au o margine curbă se numesc *cercuri*. Uite scriu vorba pe tablă cu litere mari **cerc**.

Mauriciu. Cercurile sînt și la donițe.

Ionel Fr. Sînt și la buții.

Eă. Aveți dreptate. Să știți însă că în cărți se dice *cere* numai suprafețelor plane, cum vedem la cilindru, cum este fundul donițelor, fundurile buților, butoelor, fundul hârdaelor, canelor de băut apă, al călimărilor cilindrice, etc.

Al. Alexandrescu. Dar cercurile de la donițe, cum se dice în cărți ?

Eă (răspund). Se dice tot cercuri, dar se mai zice și cu altă vorbă gră. Dacă vreți eu v'o scriu pe tablă. Iato: **circumferență**. Adevărată circumferență însă este linia curbă care mărginește suprafața plană a cilindrului și a or cărui corp cilindric. Așa dacă luați în mână un taler, un fund de butoiu, să știți că marginile talerului, fundului se chiamă circumferență. Cine

știe să-mi spună în scurt, ce s'a vorbit despre cilindru ?

M. Popescu. (răspunde) Eu știu.

Eă. Atunci ia în mână un cilindru și pipăe cu degetul fie-care parte ce pomenești din gură.

M. Popescu. (ținînd un cilindru în stînga vorbește astfel). Cilindrul e un corp geometric ; el are două fețe plane la cele două căpătăe ; marginile acestor 2 suprafețe sînt curbe. Suprafața din prejurul lui este de asemenea curbă. El n'are unghiuri nici colțuri ca cubul.

Popovici. A mai lăsat ceva ne-spus Popescu.

Eă. Să vedem, ce a lăsat ?

Popovici. Trebuia să spuie că suprafețele plane ale cilindrului și ale tuturor corpurilor cilindrice, se numesc *cercuri*, iar marginile acestor cercuri se numesc *circumferențe*.

Eă. Ai dreptate, dar Popescu știa că eu nu ceream să-mi spuie vorba circumferență, căci este gră pentru copiii cei mici. Să ne oprim acum aci. Depuneți corpurile geometrice și mergeți în grădină de vă jucați. (*Școlarii* es toți în regulă unul câte unul).

PEDAGOGIE EDUCATIVĂ

Incă ceva despre pedepse

În No. 10 al acestei reviste, pagina 372, am vorbit pe scurt despre pedepse. Dacă reviu asupra lor, nu fac de cât să completez multe din

lipsele simțite acolo, mai cu sémă că în acéastă privință educatorul trebuie să fie cât se póte de just și cumpétat.

În adevěr, puterea de a pedepsi este o adevěrată autoritate judecătorească. Și cine póte contesta că nu este cé mai gré sarcină? Cu tóte acestea, în acea mică lume, în școlă, educatorul nu trebuie să uite că dreptul de a pedepsi este încredințat ómenilor de Dumneđeș și prin urmare învėțătorul trebuie a fi considerat ca suplinitor al provedinței, ca instrument al Justiției Divine, ca executor al decisiunilor acesteia.

În aplicarea unei pedepse, învėțătorul trebuie să se arate către copil, că abaterea sa o raportéză lui Dumneđeș, de la care primește pedépsa printr'ensul; altfel pedépsa n'ar avé caracterul unei acțiuni juste; é ar deveni espresiunea unui necaz, a unei rėsbunări, a unei usurpațiuni de competență, a unui abus de pozițiune.

Din nefericirc mulți din educatori, fie părinți, sau și învėțătorii (excepțiuni), privesc ca niște insulte personale adresate lor, greșelile comise de elevi sau de copiii lor. Și astfel fiind se lasă a fi transportați de mâniă, de iritațiune contra copiilor, în loc de a-i convinge că cauza pentru care nu i se aprobă purtarea sa este disgrăția lui Dumneđeș. În acest cas pedépsa este pentru ei o afecțiune de amor propriu sau o rėsbunare a individualității, nu a greșelei; dar ce este afecțiunea, amorul nostru propriu pe lângă acé sublimă Provedință?... Cine este învėțătorul, care considerat ca om, nu este capabil de greșeli?... Dacă dar învėțătorul voind a fi reprezentantul adevěratei justiții, nu se pune lângă școlarul sėșu, ca un om lângă altul, pentru a aplica pedépsa, el se degradă; mai mult, devine tiran, usurpă un drept care na-i aparține; căci după tóte cele-lalte învėțătorul nu trebuie să uite natura sburdalnică a copiilor.

Să nu se uite că Mântuitorul Hristos a đis; „*A mé este rėsbunarea.*”

Pedepsele nefiind alt-ceva de cât conșcințele vițiurilor, învėțătorul trebuie să fie cu multă băgare de sémă la întrebuintarea lor, căci în cas contrariu, în loc de-a îndrepta, mai mult înrădăcinédă în școlari rėutatea și veclenia. În vėțătorul în acéastă privință este bine ca să nu întrebuinte de pedépsa de cât numai atunci, când tóte celelalte mijlóce întrebuintate gradat a rėmas fără efect. De asemenea să nu pedepsescă nici o dată pentru orí-ce mică infracțiuni și mai mult de cât atât, când culpabilul nu e bine dovedit.

Este fórte adevěrat că nimic nu póte fi mai deplorabil de cât o școlă fără disciplină; dar să esaminăm ce rezultate ar aduce și o disciplină prin pedepse și numai prin pedepse:

Învėțătorul pedepsește fórte aspru pentru a'restabili ordinea, sau pentru a face pe școlari să 'și împlinescă datoriile. Astfel 'și părăsește, sau mai bine đis, face abus de încrederea Divinității și prin urmare mandatul sėșu de reprezentat al Justiției Divine, numai póte fi valabil; elevul mai ántăiu suferé, apoi pricepe bine că aceste pedepse nu sunt juste, și chiar de atunci puterea educatorului va fi discutată; elevul se va

revolta și nu numai că se va privi tare de a susține această revoltă, dar va crede că are și dreptul și astfel mânia, necazul, ura, desgustul și în sfârșit nesupunerea se vor infiltra din ce în ce mai mult, în copil. Răul crește, efectele sînt contrarii celor intenționate; voim să se corigă, el se va perverti. Iată rezultatul celor ce voesc să se impună de arbitri în tribunalul școlii. Iată pentru ce țic eă, e mai bine să se pădăscă de a scandalisa pe copii.

Adevărata misiune a învățătorului nefind de a pedepsi trecutul, ci de a corige viitorul, trebuie să fie drept și cu multă luare aminte, când aplică o pedepsă, acesta însă nu se poate observa de cât numai la aplicarea pedepsei, pentru-că aci se cunoște dibăcia lui: căci un învățător bun caută s'aplice pedepsele gradate și după necesitate, căci numai astfel simțul de onoare al școlarii, numai puțin și frica de pedepsă, va ține pe școlarii în acțiune.

Pedepsele numai atunci vor ave un rezultat mulțumitor scopului pentru care se aplică, când elevul vinovat își cunoște singur greșela și pedepsa ce merită. Nu trebuie să uite învățătorul că de la modul cum va ști să aprecieze și să aplice o pedepsă, depinde formarea pentru viitor a omenilor juști în aplicare.

Cel mai greu lucru însă este să se de sentințe hotărătore în privința aplicării pedepselor, căci ori cât de multe s'ar țice și s'ar scri în această privință, tot nu s'ar puté complecti cadrul sentințelor și aprecierii greșelilor unui copil. Învățătorul trebuie s'aibă aci în vedere multe considerante, cum s. e. rațiunea copilului, temperamentul, etatea, etc., căci acestea sînt adevăratele drumuri, după care trebuie să se conducă.

Pedepsele cu bătaia erau cele mai întrebuițate în timpurile trecute; lăsând la o parte pe dascălii greci, cari nu știa alta de cât falanga la picior și varga pe spinare, chiar până de ună țic s'a întrebuițat nuiaua.

Iată ce țice bunul Rolin în această privință:

„Mijlocul cel mai comun și mai scurt, pentru îndreptarea școlarii este palma sau varga ce întrebuițeză mai toți acei însărcinați cu creșterea și instruirea copiilor. Însă această doctorie întrebuițând'o fără vremea ei și fără măsură, adese-ori este o greșelă mai mult primejdiosă de cât aceea pentru care voesc să-i pedepsescă; fiind că pedepsele cu palma, cu mîna sau varga, au un ce necuviincios, înjositor și ruinător. Bătaia nu este nici de cum spre îndreptarea școlarii, nici nu pôte cine-va să-și inchipuiască că é le ar fi folositoare, dar rușinea de a o suferi, pentru vre-o greșală, n'are mai multă putere, de cât usturimea ce cauzeză.

„Afară de acesta le dă un desgust pentru tôte lucrurile bune, la cari părinții trebuie să-i îndemne să facă, ei nu-și schimbă nici afecțiunea nici temperamentul; se stăpănesc pe o vreme și când se ved liberi se aruncă în abisul tuturilor patimilor. Prin bătaie mintea copilului se abrutiseză, și ei se deprind a face tot rău, fiind-că un copil, care n'are

destulă iubire de sine și nu se poate rușina de observațiunii se deprinde cu bătaia în tocmai ca un sclav.⁶

» De voiți, cum am dis mai sus, ca pedepșa aplicată să-și aibă efectul în bine, întrebuințați-o cât de rar, căci contrariu greșiți foarte mult.⁶

Un mare învățat dicea că copiii judecă așa de bine pe învățătorii lor, în cât nu-și poate întrece nici cel mai înalt tribunal.

» Modul cum trebuie aplicate pedepsele este de cé mai mai mare importanță în educarea copiilor : prin urmare trebuie să mai avem în vedere, dacă greșelele făcute de elevi, provin din niscare-va slăbiciuni inocente, sau din lene, precum și faptele provenite din ré voință și îndărătnicie.⁶

Cé mai mare greutate pentru cei însărcinați cu educarea și instruirea copiilor, este modul cum ar pute procedea să păzesoă o măsură înțeleptă și potrivită în aplicarea pedepselor. Și cu cât această greutate este mai mare, cu atât învățătorii și directorii așezămintelor de educațiune trebuie să aplice cu multă dibăcie pedepsele pentru greșeli. Din nenorocire pot dice că tocmai acest lucru ne lipsește aprópe cu desăvârșire. Am dis o dată că educatorii nu trebuie să pedepsescă cu patimă, cu ură nici din capriciú, căci acesta ar fi cel mai mare rău și școlariú cari 'l vęd și nu 'l scapă nici a dată din ochi, judecă astfel pe capii lor de tirani, nimicind mai tóte bunele însușiri ale unei educațiunii și a autorității dojenelor și sfaturilor lui. Și sunt de plâns educatorii cari nu simt cauza pentru cari pedepsesc, și în de rău pe acela care le-ar face observațiune ; de și acesta e cel mai mare serviciú ce le-ar pute aduce.

De și am dis mai sus că pedepsele sunt cele mai grele sarcini pentru învățătorii și că este greu a se da sentințe judecătorești acolo unde se voește dreptatea, cu tóte acestea dau aci, după D-l Th. Braun, câte-va exemple de pedepse spre a fi și mai bine explicat.

Pedepșa printr'un semn. Acest semn poate avertisa, sau urmări, sau amenința pe copil, arătându-i aprobarea sau desaprobaria conduitei lui. Alegerea semnului se lasă învățătorului, fie printr'o privire severă fie printr'o mișcare de cap într'un sens amenințator sau afirmator, spre a-i arăta mulțămirea sau nemulțămirea, lauda sau reprimanda, recompensa sau pedepșa.

Câtă influență nu poate exercita în unele momente aruncarea unei priviri rędende sau severe, o simplă amenințare din deget sau din cap. Trebuie ca învățătorul să se siléscă a face pe copil să-și urmeze sfaturile mai mult împins de o forță misterioasă, de cât de frica pedepsei.

Sunt nenorocii accia cari cred mai mult în puterea vărgei de cât în sine-înșiși.

Pedepșa prin amenințare.—Acastă pedepșa sau are de scop a face pe copil să știe că este urmărit în acțiunile sale de o ființă a tot vędătoare, sau că este avertisat a se feri de a mai face o altă greșelă, sau că este amenințat chiar cu pedepșa. Trebuie însă ca în acest cas învățătorul să se feréscă de a vorbi mult, căci va micșora efectul amenințării.

Câte-va cuvinte țise cu o voce pătrunzătoare, pronunțate blând, însă grav, produc mai adesea asupra copilului o impresiune profundă și misterioasă și îl inspiră respect și supunere.

Pedepsele prin acte. Aceste pedepse se aplică după împrejurări. În tot casu copilul trebuie să fie pus în pozițiune de a 'și judeca singur greșala și apoi singur să-și pronunțe sentința, după ce i se va spune că pentru fie-care greșală este o anumită pedepsă.

Pedepsa în școlă în acest cas se asemănă cu cea a lui Dumnezeu ; elevul se privește ca propriul său judecător și admite pedepsa ca o sentință pronunțată de el însuși în propria sa cauză.

Elevul neglijent Va avea să sufere pierderea recreațiunii până își va termina datoriile sale.

Elevul mincinos. Nu va găsi cu cale de a se plânge, când va fi constrâns a mărturisi minciuna sa și în urmă a i se retrage încrederea pe viitor.

Leneșul. Va găsi dreptă pedepsă care consistă în privațiunea de a mânca ; nu este demn să mănânce cel ce refuză să lucreze.

Furtul. Nu se va plânge de a restitui îndoit lucrurile furate.

Cel ce va face abus de o favoare nu va fi nemulțămît, dacă nu i se va mai acorda această favoare.

Pe cel ce îl place să vorbească cu camaradii săi, când învățătorul face lecțiuni, trebuie despărțit de aceștia.

Indărătnicul. Trebuie a i se ordona cu severitate să facă ceea ce nu voește.

În sfârșit, ori-ce pedepse se vor aplica, învățătorul trebuie să le facă ca să influențeze mai mult asupra inimii și spiritului de cât asupra simțurilor.

Asemenea învățătorul trebuie să ție socotélă, dacă copilul a greșit din ré voință sau din neștiință.

Iată și pentru dânsul câte-va consilii.

Va căuta pentru fie-care greșală pedepsă ce-i convine.

Va varia cât se poate aceste pedepse.

Va evita să pronunțe cu grăbire sentința de pedepsă.

Va căuta să nu sté rece, indiferent, când se aplică o pedepsă pentru a nu denota o inimă de fier ; va fi ferm, însă va avea milă, pentru a nu face pe copil să îl creadă despot

Va trebui să fie consecinte pedepselor anunțate.

Adaogă însă că un bun învățător va căuta ca în școlă să domnască plăcerea, entuziasmul, atracțiunea iar nu frica.

Christ. Ștefănescu-Reverénu

Com. Meidankioi, jud. Tulcea

Învățător

Poesiile D-lui AL. I. ŞONŢU

„Pentru a critica producţiunile spiritelor tinere, mulţi s'au crezut capabili, a le arăta însă căile bune şi a le ajuta ca să pôtă pă-răsi pe cele rele, prea puţini şi-au exprimat dorinţa“.

(Din Maximele D-lui Al. I. Şonţu).

Dacă în adevăr bogăţia şi sinceritatea sentimentelor împreună cu modul de a le şi şti exprima într'o limbă mai dulce, cu nişte vorbe mai calde de cât acelea a celor-l-alţi muritori, face pe *poet*, atunci D-nul Al. I. Şonţu este poet în totă puterea cuvântului.

Nu vom Ńice că face parte din *acé mare pleiadă de poeţi* cari forméză cé mai strălucită epocă în istoria literaturéi noastre, nici din *pretinsa şcolă reală* care îşi pretinde că tot ce scrie este lucru real, bob numérat; dar D-nul Şonţu are un merit netăgăduit, şi încă mare merit : *că tot ce a scris a simţit!* Nu şi-a ales idealuri din nori ca mulţi scriitori de versuri, umbă în poezie aici între noi, descrie poezia omului după pământ : cu fericirile, durerile şi patimile care stăpânesc pe om ; de aceea cetind poeziile domniei lui, le simţi întocmai ca şi când din sufletul tēu ar fi scrise. Şi poet adevărat acela este, care ştie să deştepte în cititor simţirile de care a fost el stăpănit, atunci când a scris acele versuri. Despre asta se pôte convinge orî şi cine, dacă va ceti poeziile în cestiune.

Pătruns de spiritul vécului, trăit într'un secol care a dat naştere celor mai pesimisti învăţaţi şi poeţi, de pildă Schoppenhauer, Eminescu, de şi nu stăpănit dar totuşi influenţat este D-nul Şonţu în scrierile domniei lui de acel pesimism.

De la început, unde spune că :

„Cartea órbelor destine
„Pörtă fericire mea

şi până unde Ńice că :

„ . . . trăind sub cerul unei vieţi de poezie
„Am să fulger lumea care, fără suflet, fără foc,
„Vrea se ţia întinată într'o vecinică robie
„Altă lume, care este părăsită de noroc.

vedem o adâncă melancholie în poeziile D-lui Şonţu. Dar melancholie poetică, melancholie care nici de cum nu este afectată ci îi lasă cumva în suflet nişte impresii carî ai dori să se stăpânescă cât de mult . . . Este acéstă melancholie isvorită dintr'o inimă de poet care a suferit, nu ia putut sdruncina sufletul, însă acéstă suferinţă a întărit-o numai, de aceea apoi nici nu vei găsi un singur vers în poeziile D-lui Şonţu care să fie exprimarea desperării, lucru ce dovedeşte că poetul este stăpân pe simţemintele sale. Imprejurare demnă de amintit, lucru demn de la.

ndă în această epocă de poezie, când cei mai mulți dintre poeții începătorii învațe și suspine caută izvorul poeziei.

Arta trebuie să fie senină : atât fericirea cât și durerea să fie cântată numai întru atât, întru cât a fost simțită și se poate simți. Cât cauți a exagera, numai ești poet ești un simplu actor care cauți să faci efect, se câștigă aplauze. Și efectul unei poezii trebuie se fie de lungă durată, nu momentant ! Bucuria să-ți învelască tot sufletul, iar durerea să nu te sdrucească ; să-ți formeze numai caracterul !

*
* *

Poesiile D-lui Al. I. Șonțu afară de « *Orfanul* » și « *Colonel și Prefect* » celelalte toate sunt lyrice, adică expresiunea sa și mai bine decât tablou sufletesc al poetului

Obiectele cântate : amorul, fericirea și durerea ce izvoresc din acesta și una, ce par că ar străbate prin toate șirurile, care par că mai mult stăpânește sufletul poetului : *iubirea de țară și de popor !*

Amorul, poezia, dice poetul într'un loc.

„Celui mut îi dă putere
Să exprime a lui simțire,
Orbului îi dă vedere
Ca să vadă și s'admire :“

Se poate ceva mai adevărat și mai poetic dice ?

În alt loc iar ne dă a vedea în sufletul lui de poet, ne înfățișează durerea dulce a amorului, spunându-ne că

... numai o privire și vai ! numai un cuvânt
Și o strângere de mână mi-au fost partea pe pământ !

Iar versurile care urmăză acum, ne descrie în cel mai clar mod acea luptă pentru viață, care de atâtea ori învinge pe tânăra în inima-i cu amor și dulci iluzii, dar care se frâng în această lume reală, alcătuită în mare parte de păcate și mizerii.

Iată de ce

„Vis din visele aurite ale vremei ce s'a dus,
„Vis ce'n inimă și'n suflet ca o taină m'a pătruns.

nu se poate realiza :

„Căci sărac ca cerșetorul care tremură în stradă
„Și bogat numai de gânduri și de a vorbelor paradă
N'am simțit în s. flut forță de a lega cu sorta mea
„Cu a grațiilor fucidă, fericită 'n calea sa !

Căci numai:

„Când s'ar putea ca liber să trăiască muritorii
„Și când ar lipsi din lume, luxuri, vanități și glorie
„Ori când lumea n'ar fi ast-fel după cum e alcătuită,

„Pöte inima sermană nu ar fi nedreptăţită,
 „Pöte dragostea senină nu s'ar mai înăbuşi.
 . . . . .
 „Inşă pēnă atuncea, dragă, tot cu dorul rămân eü
 „Tot cu visele trecute şi tot candid gândul meü.

Din aceste câte-va versuri, de cari este plină cartea intitulată „*Poesii şi Maxime*“ scrisă de D-nul Şonţu, ne putem convinge, că Domnia lui când a scris poeziile cuprinse în menţionatul volum, nu a scris numai ca se serie, cum fac förte mulţi, ci a avut cu mult mai multe simţiri, de cât a scris chiar. Asta o putem observa de acolo, că cetind poeziile D-lui Şonţu, adese-orî după o idee cuprinsă într'un vers sau două, ne trezim cu o mulţime de alte idei deşteptate prin versurile cetite.

Poesia intitulată „*Primăvara*“ este o poezie rară în felul său, atât prin frumuseţa de stil, cât şi prin coprinsul ei.

Un fel de descriere poetică a primăverii, despre care poetul űice că :

„Alésă de natură la anotimpü regină“

tesută şi cu un fel de cuprins alegoric: tinereţea comparată cu primăvara, cari

„Străbat gróznico valuri condus de întâmplare.

Nu mai puţin frumusică este poezia intitulată „*Tómna vieţei*“ Poetul ostenit de viaţă îi űice primăverei :

„Te du, duto primăvară ! al teü zîmbet, cântec florü...
 Umplu faţa mea de lăcrămi, imi vorbesc de primăvara
 Tinereţei ce a trecut şi de cerul fără norü.

şi creşënd că

Când o flóre veştejeşte, în zadar mai pică rouă
 În zadar sórele-o stränge cu căldură p'al lui sín :
 Nicü cé rouă, nicü cel sóre, nu-i mai daü viaţă nouă...

chiamă tómna, űicënd :

„Vino, vino timp de tómna, căci în tómna vieţei mele
 Aş găsi-o mângátare în cé frunđi veştejită
 Aş lua-o drept prietiü sä-i vorbesc d'amele rele
 Aş lása pe sinu-i fruntea-mi rece, tristă ostenită !
 Şi pe sín de frunđă mórtă a'şü dormi un somn mai dulce
 De cât somnul de dulce visuri... ar fi somnul din mormânt:
 Lángü mine alte frunđe ar veni ca sä se culce,
 Căci şi frunđele ca mine, ar cădea d'al tómnei vënt :

Avé-va cineva curagiul să űică, că aceste nu sunt versuri de adevěrat poet ?!.

* * *

Poesia intitulată „*Tinerimea către Alexandri*“ este bine simţită. Cum

trebuie să se adreseze un tânăr poet către un „îmbătrânit om, dar cu suflet tânăr“ cum dice D-nul Șonțu, care este un mare adorator al bardului de la Mircești, pe care îl iubim și adorăm cu toții, și D-nul Șonțu ne-a fost numai talmaciul simțimentelor noastre, a exprimat într'un mod și formă mai clasică simțimentele de admirațiune pe cari le avem cu toți față de marele poet, care a „creat o lume cu falnica lui gândire!“.

* * *

Mai tare pare a fi însă D-nul Șonțu în poeziile în care cântă iubirea de țară și de popor.

Poesia «*Doină*» este un fel de dytiramb, care pare a fi glasul unui măreț geniu care sub o formă mai simplă, dar ca improvisată — deșteptă poporul adormit, aruncă blăsteme asupra împilătorilor lui și desprețuește

„Pe acei ce ne-au vândut
Și-a lor inimă de ghiță
Pentru țără u'a bătut!“

În poesia «*După modă*» cu un rar sarcasm batjocorește pe aceia, cari strigă *virtute*, și rămân numai cu vorbe. La fapte nici pomenire!

Poesia „*Mormântul Faraonilor*“ cuprinde în sine atâtea dreptăți, atâtea idei, în cât ar merita ca cineva să se ocupe în deosebi de această singură poezie.

«*Pacinicul muncitor*» «*Sînt oameni între oameni*» «*Nu-î așa!*» toate asté sunt niște poesii, în cari se oglindește iubirea ce o are poetul pentru poporul muncitor, din cari putem vedea principiile democratice a poetului, de cari principii în unele locuri este așa de stăpănit, în cât puțin pare a merge cam departe, dar care lucru lesne ne putem esplica din următoarele șiruri ale poetului :

„Nu e bine omul tânăr liniștea să o adóre;
„Până când nu sparge norul, sórele nu este sóre!“

Are dreptate! Numai un suflet care nu se sperie de luptă, care nu se uită nici în sus nici în jos, ci numai înainte, numai un astfel de suflet pôte ajunge la acel liman, care în poezie se numește *ideal*!

Este ici colo, nu-î vorba și câte o greșelă de tehnică, ori câte un pasagiu mai obscur, dar luând în considerațiune că D-nul Șonțu este încă om tânăr, om care a fost de tot tânăr, când a scris mare parte din poeziile coprinse în volumul intitulat „*Poeme și Maxime*“) aceste mici și puține greșeli nici de cum nu va scădea din meritele d-séle.

«Ori cât de încet mi-aș tiri piciorul deviza mea va fi *tot-d'auna înainte*» dice d-nul Șonțu într'o maximă.

Și noi îi dicem să mergă înainte! Noi așteptăm încă mult de la d-nia lui!

*) „*Poeme și Maxime*“ se află de vânzare la ori ce librărie, prețul 4 lei.

Maî dice domnia lui într'o maximă, că: *«Pe marmoră anevoie scriu, pe nisip ușor: însă, marmora vorbește secolilor, iar nisipul minutelor !*
Nainte dar, marmora te așteptă, D-le Șonțu.

Juvenal.

O BISERICA SCUMPA

Se știe că epitropia așezămintelor Brâncovenestî, din Bucureșți, a făcut o biserică nouă în curtea acestor așezăminte.

Aruncând o privire repede asupra acestei biseriçuțe, o găsești *cochetă*, ba sînt unîl carî o pot numi chiar luxosă, dar nu cređ că s'ar puté găsi vr'o persónă cu óre-care gust artistic care s'o pótă numi frumosă în tótă puterea cuvêntului.

În adevăr, pentru ca o lucrare óre-care, fie chiar o biserică, să pótă merita numele de lucrare artistică, trebuie neapérat să înfățișeze o armonie, adică unirea armonică a două elemente: a unei idei și a unei forme. Când omul privește o astfel de operă artistică, simțurile percep forma, apoi imaginațiunea îi represintă de o dată forma și idea întrupate într'un tot. O asemenea lucrare deșteptă în om o emoțiune plăcută; fie acésta de admirațiune, de amor saú și de simpatie.

Ei bine, priviți Biserica Dómna Bălașa și spuneți-mi, ce armonie înfățișéză é ? Este é óre întruparea unei idei ? Și care este acé idee ? Și dacă represintă vro' idee, apoi stă é în armonie cu forma ce a îmbrăcat ?

După mine, acéstă biserică nu represintă nici o idee ; de aceea, când o privești nu te poți pronunța nici asupra formei ei. Acesta este cuvêntul pentru care privirea la é lasă pe om rece și nu deșteptă în nici un om o emoțiune plăcută, afară póte numai de emoțiune de bogăție. Un artist strein însă dicea că uitându-se la acéstă biserică s'a deșteptat în el o emoțiune de compătimire pentru banii cheltuiți fără milă.

Dacă observi fie-care parte deosebit, găsești multe părți bune, afară de zugrăvélă : zugrăvéla dinăuntru este și mai inferióră de cât arhitectura. Ar fi fost de o mie de ori mai bine să nu se fi făcut nici o figură și să se fi lăsat păreții nezugrăviți de cât o asemenea pictură care degradă bogăția răspândită cu inbelșugare.

Un Francez, cunoscător în ale picturêi, dicea, cu exagerare negreșit, că zugrăvéla acestei biserice séménă mai mult unei caricature de cât unci picture.

De la Dómna Bălașa, am mers la Biserica sântul George vechiú, (1) unde se află gimnaziul Lazăr. Observând pictura acestui templu, Francezul meú strigă: bravo ! iacă asta vêđ și eú că séménă a pictură ; dar

(1) Veđi No. pag 73 acéstă revistă.

păcat că fumul luminărilor a innegrît și stricat mult. Veđi, în această privință biseriđua de la Dómnă Bálașa stă bine, căci epitropia nu permite aprinderea luminărilor.

Streinul în cestiune întrebându-mă asupra zugravilor celor două biserici, i am respuns că, dupe câte am aflat, sântul George-vechiu a fost zugrăvit de un Român, de D-I G. Pompilian, profesor de desemnă, iar biserica D-nița Bálașa nu știu de cine este zugrăvită.

Edembał.

E C O N O M I C E

Acum e timpul oportun !

Firul telegrafic a respândit în toate părțile țerei ruptura de convenție cu Austro-Ungaria și aplicarea tarifului autonom, pe care atât Camera cât și senatul l'au votat în unanimitate. Lucru rar la noi în țară !

Și de unde asta? Pentru ce acea bucurie, cu care s'a primit această știre în orî-care unghi a țerei?

Iată întrebările, pe cari trebuie să ni le punem astă-đi, când suntem în ajunul unei noi, măi fericită eră economică, când este timpul oportun pentru a droge toate acele greșeli, pe cari ani de a rëndul le-am făcut, când nu este de măi puțin vorba, de cât despre *crearea industriei naționale*.

Ne bucurăm noi, că s'a intrerupt convenția de până acum cu Austro-Ungaria numai pentru accia, pentru că de aci încolo putem pune taxe măi mari pe articolele venite de acolo, și așa se vor spori veniturile țerei?

Nu, asta nu ne pôte fi bucurie, consumatorii articolelor aduse tot noi suntem, și taxa pe cari ni o plătesc străinii la vamă se scóte în prăvălie tot din punga noastră. Prin urmare noi nu am profitat de nimic!

În alt-ceva trebuie să cãntãm cauza entuziasmului cu care s'a primit legea despre aplicarea tarifului autonom. Eũ așa cred, că toți cari a simțit bucurie atunci, a simțit această bucurie numai din singura nãdejde: că am apucat calea pentru a ne forma o industrie în țară, a-vem cu un mijloc măi mult pentru a ne îmbogăți, și încă ce mijloc puternic!

Suntem pe calea a forma aici în țară o industrie, care să fie a noastră proprie, să formãm o clasă de meseriași, industriași care să fie un puternic stãlp a acestei țară, a cărei totă puterea până aci numai din plugari exista.

Până acum mergeau din punga noastră sute de milioane în Austro-Ungaria pentru niște lucruri pe cari noi numai bună voință de am fi avut, ușor ni le putem fabrica aici în țară.

Noi vindeam boi și porci vecinei noastre cu un preț mic, și cumpărați în schimb salame și piei lucrute cu un preț ce nici nu se poate compara cu acela cu care a cumpărat ei de la noi acele materii, din cari au făcut aceste articole.

Vindeam lână ca un preț — știe orî-cine ce mic, — și cumpăram în schimb postav scump, fabricat din lâna oilor noastre.

Vindeam grâu, și tot noi îl cumpăram apoi ca făină, și la această vîndere și cumpărare tot noi perdeam!

Și câte și mai câte de astea ! ?

Țara noastră este o țară bine-cuvîntată, nu-i lipsește nici un dar natural, care ne ar împedica de a ne îmbogăți; avem deluri bogate în minerale, câmpii mănose, isvîre dulci și isvîre de ape minerale, avem un cer și o climă destul de dulce, brațe muncitoare . . . De ce totuși suntem înapoiți ?

Pentru-că așteptăm tot-d'auna și în tôte să ne facă alții acele, pe cari noi ar trebui să ni le facem. *așteptăm*, cum dice Romînul, *să ne vie tôte gata!*

Tôte au însă un hotar, și eu așa cred, acum ne a venit rîndul să mișcăm și noi, căci de nu, ne vor urgisi cele-l-alte popore culte, ne vom omori noi pe noi.

Industrie! Iată vorba, pe care trebuie să o luăm șilnic pe buze, pe care se o intrupăm.

Afară de articolele de lucu, de manufactură mare, de mașini, pluguri de fer etc. pe cele-l-alte articole într'un an-doî ni le putem face noi aici în țară, în cel mai perfect mod.

Să fim noi Romîni așa de nedibaci, în cât să nu putem face niște lădi, cojocce, postav pentru itari, lumunări, căciuli și alte lucruri pentru care atîția bani s'au dus din țară în punga străinilor,

Guvernul și-a făcut datoria: rupînd convenția, ne-a dat garanțiile, că acum de vom apuca, vom putea reuși în întreprinderea noastră de a face în țară fabrici, de a ne forma industria, pe care până acum ni-o omora concurența străinilor.

Tot ce mai așteptăm acum de la guvern, este ca să facă vr'o câte-va școli de meserie prin cele mai principale orașe din țară, să facă ca într'un scurt timp ca țeranii noștri se aibă ateliere unde să se potă forma din ei cococari, pânzari, ciobotari și alte meserii de ale casei, ușore de învățat.

Cât pentru industria mai mare, se aducă din străinătate meșter., așa au făcut tôte țerile civilizate când a început calca binelui, cari meșteri apoi să ne învețe și pe noi ace industrie.

Nu-i vorbă, prin aceste lucruri lovim puțin chiar în corpul nostru : în frați mărginari de dincolo, dintre cari o mare parte trăiesc numai din industria de casă a cărei producțiuni ni le vînd nouă.

Asta însă nu pote fi luată nici de cât în considerare, căci este cu mult mai mare binele ce ar aduce o industrie aici în țară, de cât rîul

ce'l facem fraților noștrii și apoi frații noștri în această industrie sînt grozav de înăbușiți de către meseriașii germani, sași, de acest fel.

Iar marii proprietari *acum* aū ocaziune de a arăta țerei, că ei nu sînt numai niște simpli esplotatori ai pămîntului ce 'l posedă în această țară, ci niște ômenii cari în la aridicare, la progresul economic al României, niște brațe, pe cari pôte conta această țară!

Să se asocieze, se ia exemplu Englezilor ori al Germanilor, să facă fabrici, iar nu să sté cu mâinile în sên, să se uite cum ne svârcolim, să nu aștepte să facă tôte guvernul, care nici nu pôte avé atāt capital de a face totul și atunci nu trebue să ne temem că tot vom fi siliți a încheia convenție cu o altă țară, sau pôte iar cu Austro-Ungaria, atunci nu va mai avé nimeni nimic de đis contra noastră. atunci în loc de a da străinilor atāta sumă de bani. ace sumă va rămâne în țară, agricultorii vor avé piețe mai multe, proprietarii și fabricanții vor dispune de capitale însemnate, iar acea o știm cu toții, că cât de mult se întărește o țară dacă are capitaliști, cât de mult se pôte ferici acel popor pentru a cărei fericire am lucrat cu toții din tôte puterile.

Cât nu vor face o fabrică de postav în Câmpu-lung, împrejurul cărei se tund mii de oi, o altă fabrică de postav, de sticlă, de fer, etc. în alte părți a țerei!?

La Râmnicul-Vălei un proprietar a făcut o fabrică de salame : Astă-đi aprópe tótă România sub numele de salam de Sibiū mănâncă salam făcut nu la Sibiū, ci aici, la noi în țară.

Nu s'ar puté ôre face așa în tôte părțile și în tôte ramurile industriei?

În epoca redeşeptărei naționale un mare poet a đis : *Acum ori nici o dată.....*

Nu am puté ôre ca și în această nouă eră economică să ne deșeptăm din amortéla de până acum cu cuvintele :

Acum ori nici o dată!?. . .

Ion Russu.

Inaugurarea statuei lui G. LAZAR

În No. 13. pagina 485, s'a vorbit despre viața lui G. Lazăr, anunțându-se tot odată că, la 11 Maiū curent, era hotărîtă desvélirea statuei acestui apostol al luminării.

În adevér, duminică, 11 curent, ora 10 dimineața, D-l Sturza, Ministrul școlelor, în fața publicului adunat, a ordonat desvélirea statuei ⁽¹⁾ și apoi a dat'o în sémă primăriei Capitalei.

(1) Câte-va coróne s'aū depus la piedestalul statuei. Intre aceste coróne cele mai frumoase aū fost a societății *Carpații*, a liceului *St. Sava*, a gimnaziului „Lazăr“ și a pensionatului *Eniș-Băllénu*

Înainte de desvélire, ne aşteptam să vedem încarnată în marmură figura cunoscută a lui Lazăr, care se vede prin toate cărţile de şcolă şi chiar în biografia oficială a lui. Desvélindu-se însă s'a văđut o figură cu totul străină şi care nu sémănă în nimic absolut cu figura lui. Ochiş, sprincenele, nasul, gura, barba, în sfêrşit figura întrégă este cu totul streină. Haina chiar este streină.

Când îl priveşti bine, pare că ai în faţă un Ungur, nu un Român.

Asemênarea acésta a statuei a fost póte cauza că gazetele Ungureşti au scris că G. Lazăr este Ungur iar nu Român.

Negreşit că D-l Georgescu, sculptorul, nu póte fi devină pentru acésta, căci D-sa a executat modelul ce i s'a dat de comisiunea însărcinată cu dirigerea afacerii.

Dar óre, pentru-ce comisia va fi ales acest chip? Noi nu ne putem esplica acésta.

Edembał

BCU Cluj / Central University Library Cluj
COLINDĂ

Culésă din gura unui sătén român din comuna Vaidomi, judeţul Siliştra, provincia Tuna (Dunărea) din Turcia (actualmente : Principatul Bulgaria), în anul 1873.

COLINDU LUI CHRISTOS

Astă séră-î séră mare,
Séra mare-a lui Crăciun,
Măine-î điaua lui Ajun ;
Când D-deu mî-a născut.
Mititel şi 'nfăşeţel,
Cu scutec de argişel
Cu fâşia de aurel.
De mare părerea lui,
Văi adânci au isvorit.
Codr'uscăt
Frunza mî-a dat,
Câmpuri verđi au otăvit.

Căini de Jidovi veste-au prins,
Veste-au prins d'al căuta :

Prin toate vadurile,
Şi prin toate grajdurile
Căuta şi nu'l găşia ;
Dar maica sânta Maria,
Ea de veste când prindea,
Fiu la braţe că-şi lua,
Şi la munte cugeta,
Urcă-şi munte, urcă şi doş
Urcă-şi trei, la jumătate
Ostenit-a numai póte.
Ochiş negri-şî d'arunca
'Napoş pe urmă-î venia
Ion, tot strigând şi bărătând,
Şi din mână tot făcând :
Ia'şî, maică, fiul la braţe,

Pănă-ai ce nu-î departe.
 Mai știu, maică, trei riuri :
 Riū de vin și-altui de mir,
 Și altul de apă limpejoră.

Cu vinul să mi-l scaldăm,
 Cu apă să-l limpeșim,
 C'un veșmēt să-l primenim,
 Cu bun mir să-l miruim,
 Domn cerului să-l suim :

Domn cerului să-l suim;
 La scaun de judecată
 Să judece lumea tōtă:
 Să-mi dé dreptiī la dreptate
 Și strāmbiī la faptul lor.—

(Va urma)

Culegător *St. Mușică*, învățător
 Cocargē-Ialomița. 1886 Aprilie 20.

Notă. Dupe fie-care rāud se repetă cuvintele „*Hoīeroi, Leroi. Dōmnele.*“

PROVERBII MORALI

‡ Culese și întocmite de *Dumitru Trițulescu*, învățător în comuna Oreșeniī (Ilfov)

Noī ridem de unul de doi,
 O mie rīd de noi.
 Mai bine să suferi dureri în trup,
 De cât muștrări în cuget.
 Cine legea nu-și cinștește,
 Făr de lege se numește.
 Cine în'taltă lege sare,
 Nicī un D-șeu nu are.
 Faptele bune pe lume,
 Lasă nemuritor nume.
 Binele, cel faci la ori cine,
 Ți-l întorce vremea care vine.
 Binele nu se face,
 Numai la cine iți place,
 Ci binele, este bine,
 Să'l faci la fiește cine.
 De faci ađi cui-va bine,
 Măine de la altu-ți vine.
 Cine pe altul ajută,
 Pe Dumneșeu împrumută.
 Acela care n'are milă de dobitoc,
 Nicī de om n'are milă de loc.
 La multe cine gāndește,
 Nicī una nu isprăvește.

Minciuna ca glonțul în apă s'afundă
 Și îndată ca frunza ese în undă.
 Cine a mințit o dată,
 Nu se mai crede când spune adevărul.
 Cumpāna, nepōte, Cluj
 E bună la tōte.
 Înțeleptul făgădueste,
 Și nebunul trage nădejde,
 dar și
 Cine făgădueste multe,
 Și face puține,
 Este între omenī de mare rușine.
 Vinul, țuica cui-î place,
 N'are cu ce să se-'mbrace.
 Cine bea pin'la 'mbătare,
 Nume bun în lume n'are,
 Spune-mī cu cin'te 'n soțeșī
 Ca să'ți spuī eū cine ești.
 Pān'nu bađi în plug cu omul,
 Nu'ī ađi adevărul.
 De te latră vr'un căine
 Astupă-ī gura cu pāine,
 N'arunca 'n el cu pētră,
 Că atunci mai rău te latră.

PRIMA-VARA

Frigul cel de iarnă și gerul se trece, crivățul cel rece de la răsărit
 Se duc, se duc iute pentru-a se re'ntorce numai când natura lor le-a hotărât.
 Dar în loc d'acestea, cine se zărește, cine vine iară a ne visita?
 Cine cu grăbire ese'n calea noastră? cine vine iară a ne'nbărbăta?

Vine câmpul verde, florile frumoase, roua dimineței pe frunze lucind,
 Vine primă-vara mândră, majestosă, cunună de zambile pe frunte aducând
 Și cu-a sa putere face să re'nvie de sub ghiața iernei micul ghiocel
 De sub frunzi uscate ce le dau tărie acelor micel plante ce repede pier.

Și 'n dumbrava verde paseri foarte multe încep cântul vesel în iarnă tăcut,
 Cântul lor cel vesel, ce lăcut și singur retras la o parte îmi place s'ascult.
 Acum ciocârliă sboră mai voioasă din vale 'n câmpia îmbrăcată 'n flori
 Cucul în dumbravă sboră prin verdéță, aurora mândră strălucește 'n zori.

Tot acum din locuri foarte depărtate, priviți! cum se vede mergând pe sub nori
 Pasări călătore de prin țări streine, multe și lungi șiruri, șiruri de cocori;
 Iar pe câmpul verde fluturii alérgă din flóre în flóre și din loc în loc
 Mica rândunică din sbor se aplécă pentru a sôrbe apă cu micul său cioc.

Christ. Ștefănescu-Reverénu
 Invetător

Com. Meidankioi, jud. Tulcea

POESII POPULARE

(Pronunțate de copiii sătenilor, și culese de *D. Trifulescu* Inv. în com. Ogrăd. Ilfov)

U! barză!
 Ce-ai în cioc?
 Un mormoloc.
 Da în gușă?
 O căpușă.
 Da în piept?
 Lapte fierț.
 Da în spinare?
 O căldare.
 Da 'n picioare?
 Rîșchitóre.

Melciú codobeleciú
 Scóte córne boerești,
 Și te sue pe buștén,
 Și mănâncă leuștén.
 Te sue pe uluci,
 Și mănâncă mere dulci.
 Te du la Dunăre
 Și bé apă turbure.
 Și te du la baltă,
 Și bé apă caldă.

O cârtică folositore multor persóne, dar pentru puținî înțelésă

Una din cauzele pentru cari la noi lumea s'a rēcit de religie și nu mai merg la biserică, este modul cel rēu cum se face serviciul bisericesc și mai ales cāntarea cē urātă. Mai cu sēmă persónele cari au avut ocazia să intre în biserică unde se face bine slujba și unde se cāntă frumos, astfel de persóne nu mai pot suferi nici de cum să intre într'o biserică, unde defterii, țercovnicii și cei-l'alți slujbași bisericesti îngănă, cāntă sau citesc pe nas așa de rēu încât nu-numai că nu'ți face plăcere să'i audți, dar nici nu poți înțelege mai nici o vorbă

Pentru ca să se vindece cu totul acest rēu trebuiește lucru mult, dar pentru ca acéstă rēcélă să nu mérgă pré departe, s'ar puté face cu puțină muncă, daca ar fi bună voință, din partea clerului, și a publicului luminat. De o cam dată, ar fi bine să se înlocuiască cāntările cāntăreților și defterilor prin coruri vocale, așa în cât să nu mai fie biserică care să n'aibe cor.

Lucrul acesta s'a cam înțeles de mulți, de aceea nu-numai în Bucuresci ci și prin alte orașe, s'au înființat și se înființază neîncetat coruri. Bine înțeles însă că lipsa de bani va împiedica înființarea de coruri, așa cum sunt înființate pînă ađi, de și unele din ele nu sînt mai plăcute de cât defterii, dupe cum am avut ocașic să constat, la Paștele trecut, corul de la Sf. George nou, care era de nesuferit; dar se pot înființa coruri la or ce biserică, pe lēngă care se află o școlă, al cărui învățator ar cunoște cât de puțin musica vocală, destul numai să aibă bunăvoință pentru acésta. Cu tótă bunăvoință însă a unora din învățatori pînă acum, acéstă îmbunătățire nu se puté întinde, căci nu se afla o carte făcută înadins numai în acest scop care se pótă fi la îndemână fie-căruia atât prin ușurința muzicēi cât și prin prețul ei.

Ei bine, cu bucurie anunțăm că o asemenea carte nu mai lipsește acuma.

D-l G. I. Mugur, profesor de musică și dirigente de cor, a publicat o cârtică fórté potrivită pentru acest scop. Acéstă cârtică se numește » **Imnele serviciului divin pentru două sau trei voci,** « luate cât s'a putut mai scurt, mai ușor și mai melodios, unde se găsesec tóte cāntările de peste an, cerute de biserica română.

« Dece, două-spre-dece copii împărțiți în *soprană și altisti,* sînt de a-

juns ca să formeze un cor destul de mulțumitor pe 2 glasuri, ȕice D-I Mugur». Vrea însă cineva să aibe și a treia voce? Ei bine, D-I autor a adaus și a treia voce de bas, acéstă cârtică nu costă de cât un franc, afară de acéstă este aprobată și de părintele Mitropolit.

Noi învitatăm pe toți învățătorii să se folosescă de acéstă ocașie, dacă n'au altă carte și să se silescă a înființa un mic cor în comuna sa.

Negreșit ar trebui ca epitropiile bisericilor dimpreună cu comunele să dé pentru acésta un mic ajutor în bani învățătorului care ar îngriji ca copiii săraci să fie ajutați cu ceva.

Edembal.

TOMA DALIMOS

(*Buladă populară*)

Jos, la umbră, la cinci ulmi,
La cinci ulmi dintr'o tulpină,
Ca cinci dește la o mână,
Și ca cinci frați dintr'o mumă,
Mare masă 'mî este întinsă.

Dar la masă cine 'mî șade?

-- Șade Toma Dalimos,

C'o ploschiță

D'o vedriță,

Vadra Țarigradului,

Măsura împăratului,

Și mi'și bea și mi'și mânca,

Pahar de vin că umplea,

Se mira cui închina!

Închina, va! calului

Calului ca fratelui.

Mai închina armelor.

Armelor surorilor.

De la masă se scula,

Pahar de vin că umplea,

Ulmilor că închina

La tulpină că-î stropca,

Ulmii vârful că-și pleca.

Tot Tomii că mulțumea,

Alt pahar de vin umplea.

La gură că mi'l punea,

Toema'n fund 'î răsufia.

De la masă se scula,

Călușelul mi'l lua.

Lângă drum 'l priponea,

Să mai pască și el ceva,

Ș'apoi la masă șede.

Mult timp, frate, nu trocea,

Ochii când își arunca,

Pe Manea că'mî ȕărea.

Vine Manea al câmpilor,

Stăpânul crângurilor,

Drăgăstosul fetilor,

Iubețu nevestilor.

Și când el s'apropia:

La masă că mi'l poștea:

— «Ale! Mane,

«Verișcane,

«Dă te jos să ne cinstim,

«Să ne mai inveselim.»

Manea că descălica,

La masă că se punca

Și mi'și bea și mi'și mânca.

Toma frate că-î dedea,

Trei pahare d'o oca,

Manea în fund le răsufia.

Ș'alt pahar de vin umplea

La gură că mi'l punca.

Dar pân Toma să mi'l bea

Manea, frate, ce făcea?

Batăl Maica Precista,

Și Sfânta Dumineca!

Paloș din tēcă trăgea,

Ș'ntre inimioră 'i da,
 Mațile i le vërșă,
 Picioru'n seară puneă,
 Câmpu lui se limpeșea.
 Toma când mi se trezea,
 Măna greblă că făcea,
 Mațile căși aduna,
 Intr'ansu că le băga :
     Cam cu pae,
     Cu gunoé,
 Cu brău roșu se 'nceinea,
 Cu brău roșu de mătase,
 Sângele să nu mai iasă.
 Apoi, frate, se scula,
 Șaua pe cal că puneă.
 Cu trei chingî că'l inchea,
 Frău 'n gură că'i puneă,
 Dupe Manea se lua.
 Chiue moldovenește,
 Pe Manca că mi'l țărește,
 Ș'altă dată chiuia,
 Pe Manea 'l apropia.
 Al treilea chiuia,
 Mult naintea că-î eșia
 Și din gură ce-î grăia :
     — « Alei, Mane,
     « Verișcane,
     « Frate, ce-avuseși cu mine ?
     « La cînste că te-am chemat,
     « Mai nimic nu 'ți am stricat, »
 Dar Toma nu zăbovea,
 Paloș din téeă trăgea,
 La Manea se repezea,

Cu paloșul când dădea
 Trupu'n două-î despica.
 La cal trei cōste trăia,
 Morti p'amândoi că-î lăsa ;
 Iar el frate, se întorcea.
 La umbră la ai cinci ulmi.
 Șaua de pe cal lua,
 Căpătaiu că o puneă,
 Ibâncile 'și așternea
 Pe ele că se culca,
 Mult timp, frate, nu trecea.
 Lacrămile 'l podidea,
 Suflețelul că-î eșea.
 Calul, frate, ce făcea ?
 Pe Toma mort când vedea ?
 Incepa de necheza,
 Priponu că mi'l scotea,
 La tulpină că venea,
 Cu picioarele bătea,
 Mare tainiță făcea,
 La Toma că mi'și venca,
 Cu dinți il apuca,
 Și în tainiță 'l băga.
 Florile atunci plîngeaș,
 Ulmii că se scuturaș
 Pe Toma 'l acoperaș.
 Ședea calul ce ședea,
 Dacă vedea și vedea,
 Drumulețu'și apuca.
 Tocma'n țara Țărăpescă,
 Boeri să se pomenească.

Pr. St. Stoicescu, Bălăceanca Ilfov.

Notiță. Citind această baladă pe dată mi-am adus aminte că am mai citit în colecția D-lui V. Alexandri, *Legenda XXIV* pag. 72. și a D-lui G. Dem Teodorescu (pag. 58) dar cu ore cari deosebiri. Mai întâi că aci se numește Toma Daniloș, pe când în colecțiile acelea se numește T. Alimoș. Aapoi are și alte deosebiri în text. Veđi și *Calendarul istoric* din 1860, publicat de librăria G. Iónidi, unde se află publicată o baladă, numită *Sever Toma* și *Sever Manea* fiind o altă variantă acelei de față.

Redacția

D I V E R S E

Sfat folositor.—*Limonată gazoasă în pachete.* Cântărește 40 grame praf de zahăr, udă-le cu două picături de esență de lămâe, adaugă'i apoi patru grame bicarbonată de sodă și amestecă-le bine de tot. Astfel preparate împachetéză-l în hârtie spre păstrare.

Vrei s'ai mai multe pachete d'acestea, atunci repetă aceeași lucrare. Pachetele făcute, închide-le într'o cutie, ferindu-le de umezélă.

Vrei o butelie de limonată ? Umples butelia pină la jumătatea gâtului ei, cu apă prósăpătă de tot și apoi tórănă înăuntru cuprinsul unui pachet, îndată dupe aceea varsă și 4 grame acid tartric, păstrată a parte. Astupă-o bine și bate-o tare.

Când vrei s'o beî, bate-o din nou, vei avea o băutură acerișoasă foarte rēcoritoare. Dacă, în loc de apă, vei întrebuița vin alb de cel mai bun și de cel mai plăcut, vei dobândi o bētură întocmai ca vinul de șampanie (Champagne).

DESCANTEC DE GALCI

spus de T. Bricég, din Vrănești (Muscel) și cules de N. Părvulescu învățător.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

<p>Nouă gălcî, Nouă mostofălcî. Din 9 să rămâneți 8 ; Din 8 să rămâneți 7 ; Din 7 să rămâneți 6 ; Din 6 să rămâneți 5 ; Din 5 să rămâneți 4 ; Din 4 să rămâneți 3 ; Din 3 să rămâneți 2 ; Din 2 să rămâneți 1 ; Din una nici una; Că eū cu mărar și cu pătrunjel vē</p>	<p>Una surdă, Ș'una schiópă. Veni ș'un lup călare p'o trócă; A luat gălcile Și mostofălcile, De la N. ș'a plecat., A orbă nu vēđu, A surdă nu auđi, Ș'a schiópă n'alergă, Lupul luă gălcile, Și motofălcile, Și plecá.</p>
<p>[obloji] Pietre căpătăiū vē pusei ; Rogojină v'așternūl. Nouă gălcî, Nouă postofălcî, Le-am trimis la iarbă să pască, Am trimis și trei mătuși să le pă-</p>	<p>Ș'a rēmas N. curat (ă) Luminat (ă) Ca aurul strecurat, În știrea Maichi Precisti dat. Și lăsat Lēc amin ! Vorbele mele să fie de plin !</p>
<p>[dească] Una orbă,</p>	<p>Eū cu descântecul, Și Maica Precista cu lēcul.</p>

NB În timpul când se ăice descântecul încet din gură descântătorul trage cu degetele gălcile.

Descântice de gălci

O gălci,
 Ș'o modălcă ;
 O molfă
 Ș'o bolfă,
 O babă
 Ș'o fată,
 O năgăită
 Ș'o părăită.
 Două gălci,
 Două modălci,
 Două molte,
 Două bolfe,
 O babă
 Ș'o fată,
 O năgăită
 Ș'o părăită.
 Trei modălci,
 Trei bolfe.
 etc. etc.

Descântice de șarpe

Prinsu-s'a dihul de păr,
 Păru-i prins de piele
 Și pielea de carne
 Și carnea de os.
 Osule sănătos
 Dă veninul jos.
 Și șarpele dihul
 Să 'și bea veninul.
 Cine duce vestea,
 Vestea și povestea
 Să bea veninul
 D'o dată cu dihul.

Descântec de șerpăică

Idița, idița
 Prinsă 'n peliță,
 Pelița de carne,
 Carnea de ciolane,

Carnea și de os
 Osul sanătos
 Dă veninul jos.
 Idița saū dihul
 Să-și bea veninul ;
 Cine duce vestea
 Vestea și povestea
 Sa bea veninul
 D'o dată cu dihul

Descâtec de pocitură

Păsărică albă
 Cu aripa dalbă,
 Din piatră ai crescut,
 Cu nori teaī bătul,
 Trei picături din tine a picat :
 Una de lapte,
 Una de vin,
 Și una de venin.
 Cel ce a băt laptele
 S'a săturat.
 Cel ce a băt vinul
 S'a îmbătat ;
 Iar cel ce a băt veninul
 A crăpat.
 Așia să piară pocitura
 Din pocit ;
 Până într'o clipă să fie lecuit
 Și să rămăe, ca pomul înflorit.

Descântec de deochiū

I. (on) de o fi decchiat
 De nevastă
 Să'i crape țatele,
 Să'i cadă cosițele,
 Să-o riză rēcōțele
 Să'i curgă laptele
 Să iasă deochiū
 În sgărceiul nasului,
 În fața obrazului,
 În băirele inimēi,

In tălpile piciorilor
Să rămăe curat
Luminat
Ca argintul strecurat.

Descântec de aplecate

Voi plecăciöse
Măncăciöse,
Să vă luați
Să vă duceți
La fata lui Roșiu împărat ;
Că n'a poruncit,
Că au lăsat
O vacă grasă
Să vă ospăteze
Căci (cutare)
Nu știe a vă ospăta
Nici apă
Nici așterne,
Nici culca,
Nici odihni.

Descântec de judecată

Cum fusele stau părăsite
Și aici în pământ înșifte,
Așa judecata lui (cutare)..
Să stea înșiftă și părăsită,
Cum stau fusele astea pline
Așa să fie plină judecata lui....
Și să mergă, cum merge ușa.

Culese de *Dobre Ștefănescu*, învător,
com. Grindu Ialomița

Descântec de Albéța

Pré sfântă maică,
Sfântă Marie Mare,
S'a pornit Gheorghe de acasă
Sănătos, gras și frumos.
S'a pornit pe cale,
Pe cărare

S'a întâlnit cu albéța,
Albéța prin potcă.
Albéța prin di-ochi,
Albéța s'a pus pe ochi.
Și Gheorghe a început,
A se văita, a se văicăra ;
Și nimenea nu-l aușia,
Numai Maica D-lui,
Din porțița cerului.
Ce te plângi ?
Ce te văicărești,
Ce te căirești ?
Éta m'm pornit
De la casa mé.
De la masa mé.
Pe cale, pe cărare
Sănătos, gras și frumos :
Și m'am întâlnit cu albéța,
Albéța prin potcă,
Albéța prin rehnă,
Albéța prin strigore,
Albéța prin di-ochi,
Albéța s'a pus pe ochi.

Maica D-lui a văduț
Șapte fete, cu șapte hârlețe,
Cu șapte ștergare ;
Și le-am întrebat :
Unde mergeți, fetelor ?
Cu hârlețele,
Cu ștergarele ?
Ne ducem la fântâna lui Iordin :
Cu hârlețele s'o rânim,
Cu Ștergarele s'o ștergem.
Mai bine vă duceți
La ochi, la Gheorghe,
Cu hârleța
Albéța o râniti ;
Și cu ștergarul o ștergeți,
Și pe el lăsați'l
Luminat și curat,
Ca D-deu sfântu,
Care l'a lăsat
Ca argintul cel curat.
Dea D-deu să-î fie de léc.
Cules din popor de V. Radović,
(Ploesti, Suceva).

Proteste contra proiectului de lege școlară al D-lui D. Sturza.

La redacția revistei noastre s'au primit mai multe proteste din partea învățătorilor rurali contra proiectului de lege asupra școlilor, prezentat de D-l D. Sturza camerelor legiuitoare. Aceste proteste sînt dirijate anume contra art. 45 din proiect care reduce plata învățătorilor la 70 lei lunar și contra articolului care suprimă or ce diurnă sau subvenție de la comune or de la județ.

Nu dăm publicității nici unul din aceste proteste, pentru că nu credem să pótă avé vr'un resunet în fața camerelor nici a guvernului; de óre-ce învățătorii sînt fórte mici și apoi nici nu sînt toți uniți.

Afară de acésta, nu credem că proiectul în cestiune se va vota în sesiunea actuală a camerelor.

REDACȚIA.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Invěțători buni nedreptățiți

Noi am salutát venirea D-lor Sturza-Haret în capul școlilor, în speranța că școlile vor lua un avěnt sub conducerea D-lor. Sîntem datorii să mărturisim că o mișcare óre-care spre bine tot s'a produs în școle, de cînd s'află acești doi bărbați în capul departamentului școlilor.

Asfel, am vėdut cu tótă mulțumirea sufletescă : 1° că mai mulți revisori școlari aũ fost destituiți motivat și dați în judecată nu-numai pentru neglijență, ei și pentru altfel de nelegiuiri mult mai rele, cea ce a deșteptat în bieții învățătorii cei buni óre-care speranță de îndreptare ⁽¹⁾ a stării celei rele de pîn'aci; 2° că aũ făcut ca *unii* din profesorii cei neglijenți de la școlile secundare să se mai gîndescă și la datoria lor pentru care primesc léfa și acésta numai prin

(1) Județul Ilfov încã datorește recunoștință Ministerului actual că le a numit un revisor școlar bun.

măsura opririi salariului pentru dăile neservite ; 3° am vădut iarăși cu mulțumire că s'a regulamentat într'un mod mai raționat trecerea școlărilor dintr'o clasă într'alta ; 4° că s'a clădit câte-va localuri pentru școlăle secundare și 5° că se luaseră niște măsuri în privința deschiderii școlălor particulare.

Din tóte acestea decî se adeverește că o mișcare spre bine s'a produs cea ce ne a făcut s'așteptăm cu încredere alte îmbunătățiri mai însemnate ; dar pare că la noi e un blestem ca chiar lucrurile cari încep bine să se abată sau să se oprască din calea lor; căci de la un cârd de vreme încóce nu se mai vede nimic eșind de la ministerul școlălor, afară negreșit de lucrările curente. Înțelegem că Ministerul este cufundat în preocupările politice, dar directorul s'eu ce face óre, de nu împinge carul instrucțiunii mai departe pe drumul îmbunătățirilor ?

Póte că se ocupă să mai facă încă și alte legi, regulamente. Asemenea lucrări nu sînt rele, când ele sînt făcute astfel, în cât să îndrepteze rēul, să completeze lipsurile și să înlesnescă ajungerea scopului urmărit de aspirațiunile naționale și în special de școlă ; dar ar trebui o chibzuélă ca să nu se lase în voea întēmplării sau a caprițiilor starea școlălor existente, ci să se controleze neîncetat, și să se ia măsuri de îndreptare măcar provisorii până când va veni legea cé nouă care să aducă o schimbare radicală în bine sau în rēu. Dar, cum s'ar puté ajunge la asemeni îndreptări provisorii, când nici unul din capiî ministerului nu póte primi, de cât cu mari greutăți, pe membrii cei mai mici ai corpului didactic, ca să le asculte plângerile și să le audă motivele nemulțumirilor ?

Cunóștem o mulțime de învățători, nedreptățiți, și încă din cei mai buni învățători, din aceia cariî întemciați pe munca și împlinirea datoriei lor, nu știu s'alerge la mijlóce lăturalnice, dupe cum fac învățăorii cei de nimic, spre a li se deschide ușa autorităților, cunóștem, repetăm învățători buni și încă fórtē buni cari lucrédă cu tot zelul și cu tótă aptitudinea, demne de o sórtă mult mai bună de cât cea a unui învățător, și cu tóte acestea ei sînt mai rēu plățiți de cât alți colegi ai lor cari nu numai că nu staî de școlă, dar

nici nu se pricep mult în ale școlii, cari însă țin o asemenea funcțiune numai pentru lătă și pentru că'l scap de multe havalele, precum de serviciul militar, de datoriile către comună, etc. Unii din învățătorii cei buni sînt plătiți cu 56 lei lunar de la stat sau numai de la comună cu 40 sau 50 lei, și afară nici o altă înlesnire de casă or de lemne.

Ca exemplu putem cita acuma următoarele casuri:

În jud. Muscel, la com. Vrănești, se află un învățător (N. Părvulescu) pe care l'am supravegheat mai mulți ani și am constatat că este un adevărat învățător care poate servi de model pentru zelul și împlinirea datoriilor sale, și cu toate acestea el nu primește pe lună de cât 56 lei, pentru cari încă trebuie să se mai căciulască pe lîngă perceptor, să cinstască pe notar ca să i dé mai curînd, căci asl-fel îl amîănă luni întregi pînă să îi libereze salariul.

Așa că de multe ori am văzut pe bietul om cu lăcrămile în ochi de ciudă și de mâhnire, gata în ori-ce moment să părăsască pentru tot d'auna dăscălia, dar care stă reținut numai de slăbiciunea ce a prins de școlarii săi. Am constatat din registrul de inspecție că ori-ce persoană a trecut pe la aceea școlă a rămas încântată de progresul școlarilor în toate privințele.

Ei bine, cu toate acestea nici un revisor scolar n'a isbutit or n'a vrut să l ridice la gradul I, ca să primască și el 81 lei lunar, pe cînd în vecinătatea lui alți învățători inferiori lui în toate privințele, afară negreșit de meșteșugul de a se introduce pe la autorități au fost ridicați numai de cât la gradul I. În fața lui, revisorii scolarî fîgăduesc că au să stăruiască pentru această înaintare, și apoi la urma urmei spun că ministerul nu aprobă. Pierzînd ori-ce încredere în asemeni fîgădueli, bietul învățător s'a adresat direct ministerului în mai multe rînduri dar nimic. Atunci a cerut un concediū și a venit la București, dar în deșert; căci s'a întors acasă, fără să dé ochii cu nimeni din cei mari de la minister de și a stat pe la ușele ministerelui de diminătă pînă s'era, în tot timpul concediului, așteptînd să fie primit în audiență.

Un alt cas este D-l I. Aristotel, învățător la Băbeni, în R. Sărat, care, după actele publice și după cele spuse și din cele

scrise, trebuie să fie un învățător foarte bun din punctul de vedere al cunoștințelor lui, al metodei și al zelului cu care 'și face datoria! Ast-fel „*Gaseta săténului*“, la pag. 175, din acest an, sub titlul „*Un învățător model*“ aduce probe învederătoare despre calitatea acestui învățător; Prefectul, revisorul scolar și orii care alți funcționari au rămas încântați de școla lui.

Și cu toate acestea, știți care este resplata acestui învățător? El n'are nici un ban de la stăpânire, ci are numai de la comună 50 de lei lunar, dar din care de abia primește în mână vre'o 40 lei, căci restul 'l dă pentru scountare. Comitetul permanent al județului i a fâgăduit să 'i dé o subvenție din casa județului, căci are anume un fond pentru acésta; revisorul scolar a raportat ministerului cu totul în favórea lui; ba încă la Septembrie trecut (1885) a rugat pe minister ca să dé (învățătorului Aristotel) salariul de la școla comunei Dedulești care s'a găsit tot-d'auna cu desăvârșire despopulată, având numai 2 sau 3 scolarî. Cu toate acestea lucrurile se află tot în starea lor: nici o mișcare din partea autorității centrale. Care să fie óre cauza acestei stagnări? Dupe noi póte numai lipsa de timp ar justifica întru câte-va acéstă părăsire a școlei rurale. Dacă D-l Sturza ar avé timp să se ocupe de asemenea afaceri, de sigur că lucrul ar lua altă față, căci ar tăia repede la un fel; dar nenorocire că treburile cele mari îi absorb tot timpul și biet-le școle rămân pe mâna..... uitării, acest dușman neîmpăcat al celor mici.

Am avé încă multe casuri de citat și multe abateri de semnalat; dar siliți suntem să ne oprim aci, rugând pe D-nii Sturza-Hareș să ia sub a D-lor protecție școla săténului, dacă în adevăr voesc ridicarea poporului. Și mijlocul cel mai inmerit ar fi ca pe fie care săptămênă să se ocupe 2 sau 3 ore numai de școlele rurale și să primescă audiențele protesorilor respectivi; căci nu trebuie să se pérză din vedere că pînă nu se va ridica poporul, sórta acestei țări nu va fi asigurată, și poporul nu se va ridica de cât prin lumină, lumină în toate privințele. Dar acéstă lumină nu póte pleca de cât de la biserică și de la școlă. Gura bisericeii însă s'a înceștat de lung timp, rămêne deci un singur luptător contra ignoranței și a relelor deprideri ale mulțimii, acest luptător este școla.

Facă dar cei în drept ca acest luptător să fie în stare a'și îndeplini datoria.

Eniü Bălténu

Către cititorii noștri

Cu numărul de față (14) revista „Lumina pentru toți“ împlinește un an, de când a început să apară, așa că cu numărul următor va începe anul II. La sfârșitul numărului de față se află două tabele de materii. Tabela A cuprinde lucrările dupe numele scriitorilor și Tabela B dupe felul materiilor.

Dacă nu s'a putut îndeplini cu totul programul din prospect, cauza a fost că mai mulți abonați n'aun plătit de cât forțe târziu, ba încă sînt unele persoane cari n'aun plătit nici pîn'acuma abonamentul, de aceea, 'i mai rugăm acum pentru cé din urmă óră ca să'si plătescă datoria ; căci, afară de muncă, ostenélă și nopți ne dormite, apoi mai plătim încă și bani din pungă pentru hârtie, tipar, mărci postale și administrație. Sperăm că nu se va găsi nici o persoană din cele ce primesc acéstă revistă care să nu se grăbescă a ne plăti dreptul nostru de dece lei pe an, atară negreșit dacă s'ar întâmpla cine-va lipsit de or-ce simț de onóre.

Cu tóte greutățile, pe anul II, revista va fi îmbunătățită, fără nici nu adaos de plată.

Redacția.

ȘARADĂ

Tot cuvântul vè muncit
Și'n silabe 'l despărțit ;
Căci prima silabă se póte
Un corp geometric s'arate.
A doua, nu vè glumesc.
E un nume bărbătesc.
A treia și cu a patra,
Ambele de veți uni,
Și'n acelaș stat cu Sparta

O insulă veți găsi.
Iar a cincé fără glumă
E monedă care sună,
Tóte de le veți uni,
Lesne se póte găsi
O cetate capitală
In Europa orientală.

D. Georgescu, (Coșereni, Ialomița)

Ș A R A D A

(de Dumitru Trifulescu Ogreșeni, Ilfov)

Ghiciți un nume
 Ce nu se spune !
 Intreg e o mâncare
 Având bună gustare,
 În două divizat
 E curând d'allat
 Partea întâi vă arată
 Că-i de cioban lucrată,
 Partea doua îl mângăe,
 Pe orî cine și 'l sue,
 Cândind la un ôre-care em,

Tot'al împăratului Solomon.
 Că este de dînsul inventat
 Mai nainte d'a fi împărat.
 Prima parte de voiți
 Invers ea s'o citiți
 Nu e nume românesc
 Și e un cuvînt turcesc.
 La partea doua vrînd
 Silaba din urmă spunînd
 E un lucru produs pe gârlă,
 De vîntul turbat când urlă.

ENIGMA I

Toți ômenii mă doresc
 Și mulți de mine vorbesc,
 Mai cu sémă în doctrine
 Ținta este către mine.

ENIGMA II

Fără mine ar înceta
 Lumca d'a mai progresa,
 Ș'or ce dorinți exprimate
 Ar rămîne n'executate.

D. G. BUNESCU.

**Deslegarea cimiliturilor, enigmei și enigmei silabice
 îndoite din No. 12, a triunghiului religiilor din
 No. 11, a șaradei, a enigmelor (I și II) și a aritmogrifului
 din No. 13.**

Cimiliturile D-lui V. Radovici înseamnă : 1, ariciul; 2, ciuperca; 3, umblăciul; 4, tot umblăciul; 5, pătrunjel; 6, clopot; 7, nevoea; 8, melcul; 9, Ghînda; 10, opinca; 11, minciuna.

Enigma din No. 12, înseamnă **môrtea**. Enigma silabică îndoită din No. 12 are însemnarea următoare :

«Cel ce's cu gura mare,
 Nu da mult pe a lor cuvinte.
 Cel ce'si laudă a lui fapte;
 Nu'l crede, să știi că minte.

Gâsca sbiară de se înalță
 Num'un cot de la pământ ;
 Vulturul însă în tăcere
 Sboră pîn'la cerul sfânt.

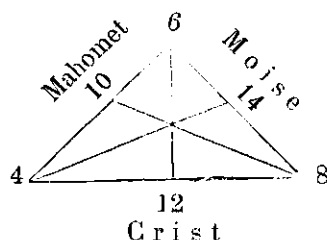
P. Dulfu

Triunghiul religiilor din No. 11 se deslegă :

$$6 + 4 = 10$$

$$6 + 8 = 14$$

$$8 + 4 = 12$$

$$6 + 12 = 18$$

$$4 + 14 = 18$$

$$8 + 10 = 18$$

Șarada din No. 13 înseamnă : **Jur, na, List, (J), Urna, an.**

Enigma I, din No. 13 înseamnă : **Istoria**; iar a II o fracție decimă.

Aritmogriful din No. 13 înseamnă :

r	Jiul	i
u	arme	e
c	corb	b
o	oițe	e
t	Tago	o
o	obor	r
r	Taf	r

Persoanele cari au trimis deslegări osacte sînt următoarele : D-nul *H. Crefulénu* (Flămânda, Teleorman) a deslegat aritmogriful; *Eug. Ulvî-nénu*. (Câmpina) a deslegat cele două enigme din No. 13 ; D-l *N. Batali* (Dridu) a deslegat cimiliturile și enigma din No. 12; D-nii *G. Stoicescu* (Surani) a deslegat enigma din No. 12; D-l *D. Georgescu*, (Coșăreni, Jalomița) a deslegat enigma din No. 12 și cimiliturile D-lui Radoviči.

NB. Triunghiul religiilor n'a fost de nimeni deslegat esact.

ANUNȚ BIBLIOGRAFIC

Manual complet de agricultură de D-l S. P. Radianu (prețul 2 lei) este numele unei cărți care a apărut zilele acestea. Cartea pare foarte interesantă pentru învățătorii și agricultorii. Intr'unul din numerele viitoare ne vom ocupa de é.

ERATA IN No. 9

La pag. 322, în studiul despre «**Formarea caracterului**» în penultimul rând să se citéscă : **să-î onorăm tot ca și aceia** în loc de : tot ca și p'acea.

ERATA IN No. 14

La pag 562, «**Poesiile D-lui Șanțu**» șirul al cincilea din jos în sus se se citéscă: **„Este acéstă melancholie isvorită dintr'o inimă de poet care a suferit, care suferință însă nui-a putut sdruncina sufletul l'a întărit numai»** în loc de cum s'au tipărit aceste două rînduri.

La pag. 568, «**Acum e timpul oportun**» la șirul întâiü în loc de **ruptura** să se citéscă **ruperea** etc.

TABELA

Materiilor publicate în revista „LUMINA PENTRU TOTI“

În decursul anului I, de la 1 Iuniu 1885 pînă la 1 Iuniu 1886.

TABELA. A

Numele persónelor cari aũ colaborat la acestã revistã, aședate în ordine alfabeticã.

Andreescu N. a publicat *Maxime*, în No. 8, 9, 10 și 12.

Argeșenu I. T. a publicat poesia : *Purtarea școlarului*, în No. 10.

Aristotel I. a publicat *Învățătorul rural*, în No. 10.

Crețulenu H. *Descântice de mătrice și de încuiat*, No. 11, *Ghici-tori*. No. 11.

Dumitru Trițulescu. *Proverbi morali și Poesii populare* în No. 14.

EdembaI a publicat *Românismul* în No. 1, *Inaugurarea statuet lui G. Lazăr, O cârtică folositore multor persóne, și o bisericã scumpã* în No. 14.

Eminescu M. poesiile : *Maș am un singur dor*, în No. 1, *Glossã* în No. 2, și *Epigonã*, în No. 5.

Encescu I. a publicat poesiile populare : *Fopa în iad*, în No. 10. și *Tãranul și judecãtorul*, în No. 11.

Eniũ-Bãltenu a publicat : *Prospectul, Enciclopedia, Educațiunea, Carmen Sylva, învățãmentul intuitiv* (despre flóre) *Apel, Surdo-Mușit și metoda de aș face sã vorbescã, Școlele particulare, Doctorul fãrã argint* (vindecarea arsurilor), *Studiul naturei* (pentru popor); *Starea școlelor, în statele-unite ale Americii de miedã-nopte, în Japonia și în India*; *Ce este de fãcut pentru ridicarea Romãniei din punctul de vedere economic ? Școlele sãtești din Ilfov sufer de un mare rãu, Loteria viitorului edificiu al Ateneului, Diverse* reproduse (Patimile agriculturii la noi, Domnitorii Romãni cari aũ bãtut monetã; orașele cele mari,

un lucru foarte trebuincios pe timpul căldurilor). Tóte acestea s'au publicat în No. 1.

Pestalozzi; Ceva despre pedagogia lui Pestalozzi, Cum învață Gertruda copii săi, traducere dupe Pestalozzi; *Carmen Sylva* (urmară și fine), *Mulțumire. Educațiunea* (fine), *Surdo-muți și metoda d'ăi fac, să vorbescă, Stejarul în România. Școalele sătești și congresul didactice Suferințele școalelor sătești, Doctorul fără'argint* vindecarea holerei fără cheltuélă, și cu mare înlesnire), *Diverse*, (Nu numai agricultură, ci și industrie, *Un binefăcător original, Rețetă pentru păstrarea laptelui dulce, Curățirea petelor de grăsime după haine, Limba japoneză, O pisică cum nu s'a matvăduț*) *Bibliografie* (anunț), tóte acestea în No. 2.

In No. 3. — *Invățământul intuitiv* (lecția despre mince); *Cum învață Gertruda copii săi după Pestalozzi; Surdo-Muți și metoda d'ăi face să vorbescă, Solemnitatea distribuțiunii premiilor la Bârlad; Apel; Studiul naturii* pentru popor; *Diverse* (onóre direcții căilor ferate române).

In No. 4 a publicat : *Surdo-Muți și metoda d'ăi face să vorbescă, Scrierea și citirea. Cum învață Gertruda copii săi, după Pestalozzi; In loc de răspuns revistei Contimporanul; Mare sərbătóre școlară rurală sau D-I Stolojan și școalele sătești; Bibliografie* (un pas înainte în Istoria României).

In No. 5 a publicat: *Ceva despre J. J. Rousseau; scrierea și citirea; Episcopia din Buzău* (reproducere), *Surdo-Muți și metoda d'ăi face să vorbescă; O plumbare prin școalele Chinei* (traducere) *Invățământul intuitiv* (finitul lecții despre mince); *Doctorul fără argint* vindecarea durerii de dinți, reproducere); *In loc de răspuns revistei contimp. Diverse reproduse* (Nu mai trebuiesc lemne pentru încăldit; Vulcanul Cotopaxi. Mașinăria agricolă în Germania Căți ovrei sint pe fața pământului, *Statistica Bulgariei*).

In No. 6 a publicat : *Să fie óre adevărate?* (Obicciurile Albanezilor); *Cum învață Gertruda copii săi, dupe Pestalozzi, în loc de răspuns revistei Contim., Surdo-Muți și metoda de a face să vorbescă, Școalele din Bitolia* (Macedonia) *Piciorul podului Traian; Laudă mare tinerilor Argeșeni* (reproducere); *Iarăși școalele poporului* (Judetul Prahova). *Diverse* reproduse (Populația județului Prahova; Populația Bosnei Hertegovinei, Populația României; Populația județului Putna; Pentru ca să obținem o lumină palidă, Pentru ouarea găinelor în timp de

iarnă; Lepra în Europa; Vrei să te uiți în fundul stomacului? Căldură extraordinară, Vreți să trăiți mult? Sfat pentru hrănirea găinelor cu ghindă).

În No. 7 a publicat : *Cum învață Gertruda copilul? învățământul intuitiv* (lecția despre cub); *Vrei să citești cărți frumoase? Vrei să faci un dar frumos copiilor? Diverse*, (Nebuloasele sînt formate din stele).

În No. 8 a publicat. *Pedagogia practică: Educația simțurilor (simțul gustului)*.

În No. 10. a publicat : *Pedagogia practică: Educația simțului gustului; Cum învață Gertruda copilul săi?*

În No. 11 a publicat : *Cum învață Gertruda copilul? Davila, Româ-nismul, Tot se mai găsesc omenii ai lui D-deu; Starea economică a României. Diverse reproduse* (vin și vin; apă caldă dată vacilor de lapte, Glutenul, Cartofi otrăvitori).

În No. 12 a publicat : *Învățământul intuitiv* (Sfera, cilindrul și cer-cul); *Cum învață Gertruda copilul săi? Surdo-Muți și metoda d'ă face să vorbească; Tot se mai găsesc omenii ai lui D-deu; vești mângăetore O veste bună în tabăra literilor săi conferința D-lui Jipescu.*

În No. 13 a publicat : *Pedagogia practică : educația simțului miro-sului; Davila; Școala și învățătorul; Cum învață Gertruda copilul săi, dupe Pestalozzi? Câte-va vorbe despre proiectul de lege al D-lui Sturza; O carte; Conferința D-lui Jipescu.*

În No. 14 a publicat: *Învățământul intuitiv (sfera, cilindrul și cercul (finitul), Davila (finele); Învățătorii buni nedreptățiți. Către cetitori. Proteste contra proiectului de lege școlar al D-lui Sturza.*

Esarcu, C. a publicat, în No. 12 : *Discursul de deschiderea conferințelor publice ale Ateneului român, din București, pe anul 1886.*

Florențiu, M. C. a publicat în No. 2, 3, 5, 6, 7 și 8, *O aruncă-tură de ochii asupra educațiunii.*

Grația, a publicat în No. 1: „*Mortii noștri și V. Hugo.*“

Ionescu, G. în No. 11, poezia : „*Învățătorul și școala*“

Jipescu, Gr. M. a publicat „*Ochiul*“ în No. 7.

Juvenal, a publicat „*Bibliografie*“ în No. 12, 13, și 14.

Mirea, J. a comunicat balada „*Miu Haiducu*“ publicată în No. 13.

Mirinescu, M. a publicat *Bibliografie*, în No. 5.

Mihăilescu. A. M. a publicat : *Orfanii* „(poesie)“ ; *Ce trebuie să facem pentru cultura țăranului ?* în No. 9.

Niculescu M. a publicat, în No. 5, 6, 7, 9, 10 și 11, „*Metodele de învățământ*,” și în No. 10, a mai publicat poesia: „*Memoriei lui C. Aricescu.*“

Pavelescu, D. în No. 11, a publicat: „*Câte-va cuvinte asupra învățătorilor.*“

Părvulescu, N. în No. 10, a publicat poesiele: „*Fata și Albina, La Transilvania.*“ *Descânțete de gălci* în No. 14.

Popescu G. A. Colinda din No 13.

Popescu, Preot Alex. a publicat „*Literatura populară*“ (dicționar), în N. 2; iar în No. 12 a publicat „*Disciplina în școală*“

Pf. F. a publicat în No. 4, „*Pedepsele copiilor*,” și în No. 5, „*Ţ. Rousseau.*“

Pictor. în No. 2, „*O biserică sugrăvită după regulile artei.*“

Radoviči, V.— *Cimilituri*, în No. 12, *Descânțete* în No. 14.

Russu Ion a publicat „*Studiū pedagogic*“ în No. 6; „*Despre caracter în genere*,” „*Școala din punctul de vedere igienic*,” în No. 7;— „*Formarea caracterului*“ în No. 8, 9, 10, 11, 12, 13, și 14, *Încă ceva despre Ţ. Ţ. Rousseau.*“ în No. 8 și 9.— „*La momentul anului 1885 și la pragul lui 1886*“ No. 9;—*Dare de sémă despre geografia D-lui Munuianu*, în No. 11;— „*În memoria lui George Lazăr*,” în No. 13. „*Cestiunea Pensionatelor*,” *Acum e timpul oportun!* în No. 14.

Ston, P. V. a publicat în No. 3 și 4 „*Discursul pronunțat la distribuția premiilor din Bârlad.*“

Șonțu, Al. C. În No. 11, se află publicată poesia „*Toast la 24 Ianuarie 1886.*“

Ștefănescu-Revereanu Chr. a publicat „*Sentințe pedagogice pronunțate de diferiți omenți mari*,” în No. 7, 9, 11, 12, și 13.— „*Descânțec*,” în No. 7;— „*Despre pedepse*,” în No. 10;— „*Meseria*“ (poesie) în No. 11, și „*Nunele*“ (acrostih); „*Starea casnică a săténului nostru*“ în No. 12; *Încă ceva despre pedepse și Primă-vara poesie* în No. 14.

Ștefănescu, Dobre. a publicat în No. 6 „*Descânțec de abubă.*“ În No. 8, „*Descânțec de junghii și de speriat*,” „*Descânțec de șarpe de lăuție, de vermi, de purici, Descânțec de năjit și de ai răi*“ în No. 13.

Stoicescu, G. *Descânțec de deochii* în No. 11.

Stoicescu, Preot. St. *Descântec de sôre sec și de deochiî.* No. 11.
Câte ceva din literatura de petrecere a poporului român în No. 13.
Toma Dalimoș (baladă populară) în No. 14.

St. Mușică, Colinde în No. 14.

Teodorescu, D-șora Janeta *Ghicitori populare*, No. 11,

Trifulecsu, D. a publicat în No. 6, *Ghicitori* în No. 7 *Maxime*,
 și *proverbe morale*; *Ghicitori* în No. 7, *Ghicitori*, în No. 8, *Prescur-*
tări pedagogice, în No. 11, *convorbiri literare*, în No. 11, *Creșterea al-*
binelor, în No. 12.

Voiculescu Aglae. *Cântec popular*, în No. 13.

Voiculescu, Cr. *Școla și învățătorul*, în No. 13.

Personele cari au trimis jocuri de spirit sînt :

Bacaloglu, V. A. *Aritmogriful și cuvîntul pătrat* din No. 7; —
Șarada III și cuv. rombic, din No. 9.

Batali, N. I. *Cuvîntul pătrat și cel triunghiular* din No. 11.

Bunescu, G. D. *Enigma I și II* din No. 13; — *Enigma triun-*
ghiulară, din No. 11. *Enigma I și II* în No. 14.

Bursan, V. *Inscripțiunea curiosă*, din No. 10.

Dăscălescu, J. R. *Șarada II* din No. 10.

E. B. *Enigma I și II*, din No. 5.

Enăchită Văcărescu, (comunicată de D-l P.) *Șarada I* din
 No. 6.

Enescu D-na Z. *cuvîntul rombic*, din No. 11.

Eust. E. *șaradele*.

Florențiu și Bunescu. *triunghiul religiunilor*, din No. 11.

Mihăescu C. *Șarada* din No. 8.

Mihăilescu, A. M. *Enigma silabică* (No. 9) și *Enig. silabică*, din
 No. 11.

Mirea I. *Șarada II*, din No. 8.

Negulescu A. *Aritmogriful I și polidromul* din No. 10.

Negulescu, Opr. *Șarada I, III*, din No. 11

Pavelescu, D. *Șarada III* (No. 10) și *șarada V* No. 13.

Părvulescu, N. *Șarada II* (No. 6), *Șarada II* (No. 7) *cuvîntul*
pătrat (No. 10).

Popescu, A. G. *Anecdota Țiganul și chibriturile*, *Șarada I* No. 8,
Șarada II (No. 9).

Stamatescu. C. J. *Șarada I* (No. 10).

- Ștefănescu-Reverenu, Chr.** *Enigma* din No. 6; *Alt aritmogrif* în No. 10, *Enigma ce silabică* (12) *șarada* (13).
- Stoicescu G.** *Șarada I* (9) *Enigma în litere* (11) *Aritmogrif* (11)
- Stoicescu, Freet, St.** *Aritmogrif* (13).
- Teodorescu, d-l și d-na.** *Șarada IV* (10) *Șarada II* (11).
- Trifulescu, D.** *Anecdota populară* (12).
- Vasilescu, d-na.** *Cuvântul rombic* (11)
- Z.g.v. D.** *Sarada I* (7) *Sarada IV* (9) *Șarada IV* (11) *cuv. triunghiular* (10).

TABELA MATERIILOR

Cuprinse în revista «*Lumina pentru toți*» anul I
 Apărută de la 1 Iunie 1885 și până la 1 Iunie 1886

TABELA B

Așezarea materiilor după felul lor.

I Pedagogie și metodologie

- 1, *Pedagogia*, pagina 8—10.
- 2, *Educațiunea*, pag. 10—13 și 65—71.
- 3, *Învățământul intuitiv*, pag. 20—22.
- 4, *Flórea*, lecția I de învățământ intuitiv. pag. 22—27.
- 5, *Surdo-muț și metoda d'at face să vorbescă*, 28—28, 73—77, 105—108, 124—129, 159—166, 217—222, 455—449.
- 6, *Pestalozzi, Ceva despre pedagogia lui Pestalozzi*, pag. 51—56.
- 7, *Cum învață Gertruda copil sêi, (capul de operă pedagogică al lui Pestalozzi.)* pag. 56—59, 102—105, 132—136, 174—180, 206—214, 264—270, 364—367, 387—393, 447—453, 505—510.
- 8, *O aruncătură de ochi asupra Educațiunii*, pag. 79—84, 115—118, 181—185, 226—232, 274—278, 304—308.
- 9, *Mincea*, lecția II de învățământ intuitiv, pag. 99—102. 170—174.
- 10, *Pedepsele copiilor*, pag. 123—124, 372—372.
- 11, *Scrierea și citirea*, pag. 130—132, 154—157.
- 12, *Ceva despre J. J. Rousseau, despre metoda lui și a lui Pestalozzi*, pag. 148—151. *Încă ceva despre J. J. Rousseau*, pag. 292—295, 340—346.
- 13, *Metódele de învățământ*, pag. 157—158, 202—208, 255—257, 327—330, 355—361, 409—412.
- 14, *Cubul*, lecția III de învățământ intuitiv, pag. 279—283,
- 15, *Sfera, cilindru și cercul*, lecția IV de învățământ intuitiv. pag. 433—436, 554—558.
- 16, *Studiu pedagogic*, pag. 195—202.
- 17, *Despre caracter în genere*, pag. 246—255.
- 18, *Formarea caracterului*, pag. 295—299, 322—327, 351—358, 407—408, 469—473, 498—503.

- 19, *Pedagogie practica*, educația simțurilor (gustul), pag. 300—304, 346—351, (mirosul) 487—491.
 20, *Disciplina în școlă*, pag. 465—469, 558 - 562.
 21, *Cestiunea pensionatelor*, pag. 543—554.
 22, *Școlile din punctul de vedere igienic*, pag. 271—274.
 23, *Sentințe pedagogice*, pag. 243—317 393, 441, 491.
 24, *Învățătorul rural*, pag. 367—373,
 25, *Încă ceva despre pedepse*, pag. 558—562.

II Învățătorul și școlă

- 26, *Starea școlilor noastre*, pag. 35,
 27, *Școlile sătești din jud. Ilfov*, pag. 43.
 28, *Școlile sătești și congresul didactic*, pag. 85.
 29, *Suferințele școlilor sătești*, pag. 89,
 30, *Distribuirea premiilor de la Bârlad*, pag. 109—112 și 137.
 31, *Școlile din China*, pag. 166.
 32, *Școlile din Macedonia*, pag. 223.
 33, *Școlile populare.*, pag. 233.
 34, *Câte-va vorbe asupra școlilor sătești*, pag. 363.
 35, *Câte-va cuvinte asupra proiectului de lege al D-lui Sturza*, pag. 510.
 36, *Învățători buni nedreptățiți*, pag. 580—584.
 37, *Proteste contra proiectului de lege al D-lui Sturza*, pag. 580.

III Literatură

- 38, *Poesii*, pag. 44, 64, 151, 319, 375, 376, 412, 419, 420, 478, 537, 573.
 39, *Proză*, pag. 258.
 40, *Poesii populare*, pag. 86, 87, 223, 224, 225, 248, 310, 362, 375, 376, 377, 414—419, 513—519, 530—532, 571, 572, 573, 575, 577, 578, 579.
 41, *Maxime*, pag. 308, 331, și 406, 444, 479.

IV Biografiile omenilor mari

- 42, *Carmen Sylva*, pag. 14—20, 60—63.
 43, *Davila*, pag. 395—399, 493—498, 538—544.

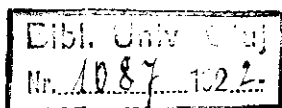
V Bibliografii sau dări de seamă de publicații

- 44, *Un pas înainte în istoria României*, pag. 142—143.

- 45, *Știința și Economia politică*, pag. 188—189.
 46, *Economia națională*, pag. 420—423.
 47, *Geografia de clasa II primară*, pag. 402—405.
 48, *Revista literară*, pag. 474—476, 527—528,
 49, *Revistele literare de dincolo de Carpați*, pag. 529.
 50, *O carte*, (Datoriile soldatului) pag. 520—525.
 51, *Conferința D-lui Fipescu*, pag. 478, 525.
 52, *O cânticică folositore multor persoane, dar pentru puțin înțelesă*,
 pag. 574—575.
 53, *Anunț bibliografic* pag. 587.

VI Felurite lucrări

- 54, *Frospect*, pag. 1.
 55, *Apel*, pag. 6.
 56, *Doctorul fără argint*, pag. 30, 91.
 57, *In loc de răspuns revistei „Contemporanul,”* pag. 140, 185, 214.
 58, *La mormantul anului 1885 și la pragul lui 1886*, pag. 315.
 59, *In memoria lui Lazăr*, pag. 485.
 60, *Discurs ținut la Ateneu*, pag. 437.
 61, *Românismul*, pag. 38.
 62, *Tot se mai găsec omeni ai lui D-zeu*, pag. 413, 476.
 63, *Vești mângâietore*, pag. 447.
 64, *Ce să facem pentru cultura țaranului?* pag. 320.
 65, *Studiul naturei*, 32, 113.
 66, *Obiceiuri albaneze*, pag. 203.
 67, *Starea economică a României*, pag. 420.
 68, *VI Diverse*, pag. 46—47, 92—93, 118, 189, 235—238, 285,
 423, 424, 577.
 69, *Șarade, enigme, ghicitori*, pag. 119, 285, 210, 311, 332, 333,
 378, 425—430, 479—481, 530—533, 584, 585.
 70, *Inaugurarea statuei lui G. Lazăr* pag. 570—571.
 71, *Acum e timpul oportun* pag. 568—570.
 72, *Către cititori* pag. 584.

„LUMINA PENTRU TOȚI“

Cuprinsul numerilor apărute :

No. 11. Cum învață Gertruda copiii săi.— Sentințe pedagogice pronunțate de diferiți oameni mari.— Biografiile oamenilor mari, Davila.— Câte-va cuvinte asupra învățătorilor.— Prescurtări pedagogice.— Dare de seamă asupra geografiei județului Ilfov pentru usul ei primare.— Maxime culese din dogmele vechilor înțelepți.— Formarea caracterului.— Metodele de învățământ.— Românismul.— Tot se mai găsesc oameni ai lui Dumnezeu.— Tărâmul și Judecătorul (anecdota populară).— Convorbiri literare.— Învățătorul și școala (poesie).— Starea economică a României.— Literatura papulară.— Ghicitori.— Meseria (poesie).— Numele (poesie).— Diverse. Literatura de spirit și de petrecere.— Deslegări din No. trecut.— Corespondența. | Anunt.

No. 12. Învățământul intuitiv.— Ateneul Român.— Sentințe pedagogice pronunțate de diferiți oameni mari.— Starea casnică a sătânului nostru.— Cum învață Gertruda copiii săi.— Maxime culese din dogmele vechilor înțelepți.— Surdo-mușii și metoda de a-i face să vorbească.— Creșterea și îngrijirea albinilor la sate.— Disciplina în școală.— Formarea caracterului.— Bibliografie.— Tot se mai găsesc oameni ai lui Dumnezeu.— Memoriei lui C. Aricescu (poesie).— Justificare.— Vestii mângătoare O veste bună în tabăra literelor sau conferința D-lui Jipescu.— Gimnizuri.— Enigme Deslegările.— Persoanele care au deslegat.— Corespondență.

No. 13. În memoria lui George Lazăr.— Pedagogia practică.— Sentințe pedagogice pronunțate de diferiți oameni mari.— Biografia oamenilor mari, Davila.— Formarea caracterului.— Învățătorul și școala.— Cum învață Gertruda copiii săi.— Câte-va vorbe despre proiectul de lege al D-lui Sturza.— Câte- ceva din literatura de petrecere a poporului român.— Miul haiducul (balada)— O carte.— Conferința D-lui Gr. Jipescu.— Bibliografie.— Saradă.— Enigme.— Cântec popular.— Cîlînde.— Literatura populară, (descântec de albeță, descântec de năjit, descântec al rîi).— Corespondența.— Cuprinsul numerilor apărute.— Literatura de spirit și de petrecere Anunțuri.

LITERATURA DE SPIRIT SI DE PETRECERE

Aritmohrif de Christ. Stef-Reverénu (Iași)

4, 9, 10, 15, 10, 15, 2,	Medicament
1, 18, 18, 1, 21,	Munte în Asia
18, 16, 25, 6,	Nume de flori
14, 10, 15, 9, 16,	Fluviu în Portugalia
6, 19, 16, 17,	Mare fabulist
15, 16, 18, 10, 1,	Mașină simplă
19, 16, 13, 16, 14, 16, 15,	Un înțelept
10, 16, 15, 10, 22, 10,	Doi frați librari din capitală
13, 16, 14, 3, 6, 18, 8,	Capitala unei provincii din Austria
24, 6, 18, 5, 6,	O colóre
1, 18,	Un verb de conj. I.

Inițialele de sus în jos dau pseudonimul unei autóre ; iar finalele de jos în sus dau titlurile ce le posedă.

Onorabilele persoane cari primesc revista „Lumina pentru toți“ și cari n'au plătit abonamentul sînt rugate să grăbescă plata, trimițendu-mă mandat poștal sau mărci poștale (în scrisóre recomandată).

Eniú Bălténu, Calea Moșilor, 138.—București.

O carte folositore — D-l G. S. Ionescu, Institutator în Mizil, tipărește o cărțică de mare folos pentru toate persoanele cari se ocupă cu educațiunea copiilor. De aceea o recomandăm corpului didactic și familiilor. Acastă carte numită «**conductorul scolar**» se poate cumpăra dela autor trimetându'i 75 bani.

Opere apărute de Entu D. Bălténu :

Studii asupra poesii didactice la Eleni, 4 lei— **Discurs asupra stilului de Bufon** traducere 30 bani. — **Metodul de a învăța pe copii cu înlesnire scrierea și citirea** dupe procedura fonomimică, 35 bani (epuisată.)—**Invetământul intuitiv, lecția I**, 20 bani; **Lecția II**, 30 bani. — **Carmen Sylva**, ilustrată, 30 bani.—**Studiul naturii**, cărțica I, 30 bani.— **Scrierea și Citirea (Conductorul)**, cărțica I, 40 bani.

Se află de vîndare la administrația acestei reviste.

Invetătorul — D-l I. Opran, Directorul școlii primare din strada Mihaiu-Vodă No 62, București, ne cere să anunțăm că D-sa are de vîndare Anul III, IV, V, VI, VII din **Invetătorul**, revistă pedagogică, care a fost redactată de D-sa și cu prețul redus numai de 5 lei anul.

EDUCAȚIUNEA PENSIONAT DE BAETI

al lui

ENIŪ BĂLTÉNU

Calea Moșilor 138, București.

In acest pensionat se primesc scolarii *Interni, esterni și demi-interni* pentru clasele **primare, gimnasiale și comerciale**.

Acest pensionat **a probat cu fapte** că știe să-și facă datoria in conștiință. Nicî un școlar intern nu se culcă sêra pină nu știe lecțiile de a doua și. Scolarii sînt obligați să vorbescă limba francesă. Pentru scolarii cei mici îngrijește o damă germană.

